

Networked Communication of the Iranian Family: Exploring How Spouses Redefine Privacy and Surveillance

Saied Reza Ameli*
Renani

Professor, Department of Communication,
University of Tehran, Tehran, Iran.

Abdollah Bicharanlou

Associate Professor, Department of
communication, University of Tehran, Tehran,
Iran.

Mansoureh Hajjari

PhD in Communication Science, University of
Tehran, Tehran, Iran.

Abstract

The impact of Information and Communication Technologies (ICTs), particularly the Internet, has led to the creation of two closely linked spheres of daily life, wherein daily life is formed in these two different yet interconnected spaces. In the modern era, media has undeniably become an intrinsic component of the daily routine within family life. The primary focus of the upcoming study is to investigate how the utilization of ICTs has influenced the communication processes and practices within the family (couples' relationship). A pivotal question to be examined pertains to how couples redefine the demarcations of privacy and surveillance within their relationship. Within the dual specification model of the family, various concepts have undergone semantic reconstruction, including home space, presence at home, family communication, family roles and obligations, privacy, and a myriad of other interrelated factors. Drawing upon recent theories of privacy, a new balance between control and communication has emerged in the realm of social media communication: control is

* Corresponding Author: ssameli@ut.ac.ir

How to Cite: Ameli, S., Bicharanlou, A., Hajjari, M. (2025). Networked Communication of the Iranian Family: Exploring How Spouses Redefine Privacy and Surveillance, *Journal of New Media Studies*, 11(41), 129-174. DOI: 10.22054/nms.2025.77313.1655

diminishing, while communication, or rather, power, is on the rise. In this research project, a semi-structured interview was conducted with three distinct groups of participants: the first being spouses, the second comprised of informants, and the third consisting of psychologists and couple therapists. In total, 47 individuals were involved in the study. The perception of privacy boundaries by spouses is bifurcated into two distinct organized themes: one is termed "self-boundaries," and the other is labeled as "dyadic boundaries." Within both perspectives, spouses propose a diverse array of interpretations regarding privacy, which are encompassed under the theme of "liquid privacy." Private and public boundaries, along with the notion of ownership over the dissemination of information, prove to be fluid concepts undergoing change. Consistent with the individualization of family members' actions within the emergent domain of virtual existence, spouses seem to be reconceptualizing the concept of privacy and surveillance in this new space, and are experiencing these matters in a novel and unique manner within the fabric of their joint lives.

**Extended Abstract:
Introduction**

In the modern era, Information and Communication Technologies (ICTs), particularly the Internet, have facilitated the emergence of two interconnected spheres of daily life, where daily life and lifestyle are shaped within these two discrete yet intimately linked spaces. In the contemporary era, media has indisputably evolved into an integral component of the daily regimen within family life. Cellphones signify an expansive communication network that can be accessed concurrently with family members. The intricate digital ecosystems have transformed the interaction space experienced by spouses, and this shift in communication has introduced a novel interactive experience within the everyday lives of family members.

These alterations have significantly impacted the caliber of daily life, as well as the most intimate aspects of family members' experiences. Notably, research conducted in recent times has suggested that interactive technologies have come to be regarded as an integral component of the sub-system of spouses' relationships. ICTs,

or Information and Communication Technologies, introduce a novel dimension within the relationship between spouses, which can influence the emotional dynamics and intimacy. This is particularly significant as it is imperative for both parties within the relationship to feel secure and trust each other in order for the relationship to thrive.

The primary focus of the forthcoming research entails examining how the utilization of ICTs has affected the communication processes and practices within the family, specifically couples' relationship. The central query of this study examines how couples are reconceptualizing the boundaries of privacy and surveillance? According to the dual specification model of the family, as defined by the coordinates of the virtual space, various concepts, such as home space, presence at home, family communication, family roles and duties, privacy, and numerous other related issues, exhibit a semantic reconstruction. Moreover, the context in which the family is situated has also undergone transformation.

The second space refers to a real virtual space materializing within an individual's digital domain, and it possesses inherent features such as interactivity, decentralization, wide access, and the potential for multiple, diverse, yet simultaneously distinct choices that diverge from conventional daily life experiences.

Traditional theories concerning privacy have considered control to be pivotal in the understanding of the concept. Trust and norms are considered crucial in the maintenance of privacy. Indeed, communication is pivotal to the establishment of trust and norms. Trust and norms serve as the privacy mechanisms representing crystallized private communication. Within the realm of social media communication, there is now a new equilibrium between control and communication, with control diminishing and communication garnering greater prominence. In other words, users do not prioritize control above all else, but rather endeavor to foster norms and trust. Interpersonal communication, in effect, serves to redefine privacy.

Method

The investigative process involved three distinct groups of participants subjected to semi-structured interviews, namely: the first group consisting of the spouses; the second group composed of informants, and the third group comprising psychologists and couple therapists, amounting to a total of 47 individuals. Additionally, the information

for 23 individuals was directly gathered, and further samples were procured through couple therapists and informants.

The initial group consists of the spouses themselves, with each example representative of users possessing the following traits: they were born between the years 1360 and 1380, and they actively utilize a range of virtual platforms, instant messaging services, and social networks. Additionally, they commonly maintain their own Instagram profile or identify as gamers, etc.

Result

The perception of privacy boundaries among spouses is bifurcated into two distinctly arranged themes: one theme is referred to as "self boulderise," and the second theme is labeled "dyadic boulderise." Within both perspectives, spouses put forth a variegated range of viewpoints regarding privacy, which fall under the theme of "liquid privacy." The users exhibit divergent attitudes toward privacy. An analysis of the content of the interviews reveals that two organized themes emerge under the overarching theme of "liquid privacy": "Redefining privacy within the communication sphere of spouses" and "Redefining privacy outside the communication sphere of spouses." Within each of these organized themes, basic themes are further delineated.

Wives' perspectives on control and surveillance within cyberspace encompass a spectrum of 5 themes, which can be visualized as follows: some respondents and clients believe that there should be no monitoring of the spouse's activities in their shared life, whereas others advocate for surveillance related solely to "social media activity." An additional group of respondents highlights the issue of "media consumption by spouses" and stresses the importance of monitoring the content their partners consume. In addition, certain respondents openly discuss family-related matters and consider sharing family photos and other connected material. Ultimately, some individuals advocate for thorough and all-encompassing monitoring of their spouse's digital presence.

Conclusion

The framework of social networks tends to incite individuals to seek visibility and exposure. Consequently, many personal actions have morphed into public acts. Within this context, the demarcations

delineating private and public domain become increasingly blurry. Certain cyberspace users argue that any information pertaining to themselves or their spouse holds their intellectual property rights, thereby justifying its dissemination to the general populace. Such users regard external intervention as an infringement upon their private sphere.

In the evolving virtual realm, the actions of family members become increasingly individuated, leading to a reconceptualization of privacy and surveillance boundaries within the new space. In their shared lives, spouses encounter these issues in novel and distinct ways, thereby redefining the concepts of private action, public action, private matters, public matters, as well as the sense of ownership over disclosure.

In this dynamic process, users engage in the renegotiation of clear boundaries between the private and public domains, the concepts of privacy versus areas of joint control, and the absence of surveillance. Consequently, a fluid and diverse spectrum of interpretations regarding privacy materializes, contingent upon the specific platform, type of content, perceived rights over information, relationship timeline, and individual agreements between spouses concerning rules and boundaries.

Keywords: Networked Communication; Social Media; Family; Spouses; Privacy; Surveillance.

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و نظارت میان همسران

سعید رضا عاملی * استاد گروه ارتباطات، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

عبدالله بیجرانلو دانشیار گروه ارتباطات، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

منصوره حجاری دکترای علوم ارتباطات؛ گروه ارتباطات، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، تهران، ایران.

چکیده

نحوه ارتباط میان اعضای خانواده، به تدریج تغییر کرده است. اکوسیستم‌های مجازی پیچیده امروزی فضای ارتباطی همسران را تغییر داده‌اند. تغییر فضای ارتباطی، کیفیت زندگی روزمره و خصوصی‌ترین و وجه تجربیات اعضای خانواده را تحت تأثیر قرار داده است. در الگوی خانواده دو فضایی بر اساس مختصات فضای مجازی مفاهیمی چون فضای خانه، حضور در خانه، ارتباطات خانوادگی، حریم خصوصی و بسیاری دیگر از مسائل مرتبط دچار بازسازی معنایی شده است. کنترل و ارتباطات تعادل جدیدی در ارتباطات رسانه‌های اجتماعی یافته‌اند: کنترل ازدست‌رفته و ارتباطات در حال کسب قدرت است. کاربران صرفاً به کنترل تکیه نمی‌کنند بلکه برای ایجاد هنجارها و اعتماد تلاش می‌کنند. در واقع حریم خصوصی توسط ارتباطات میان‌فردی بازتعریف می‌شود. این پژوهش در پی پاسخ به این پرسش است که مرزها و قلمروهای ارتباطی چگونه توسط زوج‌ها مذاکره می‌شود و خانواده امروز چه خوانش‌هایی از مفهوم حریم خصوصی و نظارت دارد؟ در این پژوهش با سه گروه از پاسخ‌گویان، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام شده است: این گروه‌ها شامل همسران، افراد اطلاع‌رسان و زوج درمانگران است که در مجموع نمونه‌ها شامل ۴۷ نفر است. نتایج نشان می‌دهد مرزهای حریم خصوصی آنلاین میان همسران بسیار ژله‌ای شده است، دو مضمون فراگیر «حریم خصوصی سیال» و «نظارت سیال» بیانگر وجود طیف گسترده‌ای از تعاریف در میان زوج‌های کاربر فضای مجازی است که هر کدام شامل پنج مضمون سازمان‌دهنده می‌باشد. یافته‌ها نشان می‌دهد

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و ...؛ عاملی و همکاران | ۱۳۵

چگونه تعریف و مرزهای حریم خصوصی در پرتو ظهور رسانه‌های اجتماعی بین زوج‌های کاربر، بازبینی و مذاکره مجدد می‌شود.

کلیدواژه‌ها: ارتباطات شبکه‌ای شده، رسانه‌های اجتماعی، خانواده، همسران، حریم خصوصی، نظارت.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

نحوه ارتباط میان اعضای خانواده در دو دهه اخیر، به تدریج تغییر کرده است. در این میان، فناوری‌های گوناگون اطلاعات و ارتباطات، عاملیت جدی داشته‌اند. در هزاره جدید، تغییرات چشمگیر در این حوزه با توسعه سریع فناوری‌های ارتباطی جدید (آنتونوچی و همکاران، ۲۰۱۹) و گسترش تنوع در ساختارها و هنجارهای خانواده همراه بوده است. امروزه زوج‌ها و خانواده‌ها در جهان‌های تعاملی گسترده‌تری حضور دارند. در گزارش موسسه پیو ۶ در سال ۲۰۰۸ نتیجه‌گیری شد: «فناوری ارتباطات، شکل‌های جدیدی از ارتباطات خانوادگی را امکان‌پذیر می‌کند که حول تعاملات تلفن همراه (از راه دور) و تجربیات مشترک اینترنتی بنا شده‌اند». امروز رسانه‌ها به وضوح به بخشی جدایی‌ناپذیر از روال روزمره زندگی خانوادگی تبدیل شده‌اند (اسپرچر، ۲۰۲۲). تلفن‌های همراه بر شبکه ارتباطی گسترده‌تری دلالت دارند که می‌توان به آن متصل شد در حالی که در کنار اعضای خانواده هستیم. «فناوری هم‌زمان ارتباطات و به‌طور خاص اینترنت، دو فضای بهم‌پیوسته زندگی روزمره را خلق کرده است که گذران زندگی روزمره و شیوه زندگی در این دو فضای متمایز و درعین حال به هم چسبیده شکل می‌گیرد» (عاملی، ۱۳۹۰: ۳۰).

اکوسیستم‌های مجازی پیچیده امروزی، فضای ارتباطی همسران را تغییر داده‌اند. تغییر فضای ارتباطی، تجربه تعاملی متفاوتی را وارد زندگی روزمره اعضای خانواده کرده؛ این تغییرات کیفیت زندگی روزمره و خصوصی‌ترین وجوه تجربیات اعضای خانواده را تحت تأثیر قرار داده است. اخیراً محققان اظهار داشته‌اند که فناوری‌های تعاملی تبدیل به بخشی از ریزسیستم روابط همسران شده‌اند (واترلوس و تولان، ۲۰۱۹). فناوری‌های ارتباطی عنصر جدیدی را در رابطه زن و شوهر معرفی می‌کند که می‌تواند هم بر احساسات و هم بر صمیمیت آن‌ها تأثیرگذار باشد؛ چراکه برای هر یک از طرفین رابطه مهم است که در رابطه احساس امنیت و اعتماد کند.

«با دو فضای شدن جهان، موضوعات و مسائل جدیدی در ارتباط با فضا و ساختار جهان اجتماعی افراد و به‌ویژه خانواده و ارزش‌ها و رفتارهای آن و هم‌چنین سبک زندگی

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و ...؛ عاملی و همکاران | ۱۳۷

پدید آمده است، به طوری که می‌توان صحبت از «دو فضایی شدن نهاد خانواده» کرد. در این دوره خانواده مفهومی فراتر از چارچوب سنتی به خود گرفته و با خانواده واقعی _ مجازی مواجه هستیم که صحبت از عناصر متکثر زیادی می‌کند که وارد خانواده شده» (عاملی، ۱۳۹۷: ۱۲۳) و سبب بروز تغییرات و تبدیلاتی شده است.

در گذشته، حریم خصوصی خانواده مرزهای آن را شکل می‌داد، در حال حاضر کردار خانوادگی به حوزه عمومی راه یافته و به باز نمود خصوصی ترین وجوه روابط خانوادگی رسیده است؛ بنابراین هم روابط خانوادگی به حوزه عمومی راه یافته است و هم حوزه‌های بیرون از خانه به درون فضای زندگی وارد شده است.

در فضای جدید، مفهوم فردیت نیز تغییر کرده، رشد فردیت در عرصه‌های مختلف می‌تواند تأثیرگذار باشد، خانه یکی از این عرصه‌ها است (فاضلی، ۱۳۸۵). در گذشته کلیت خانواده به مثابه یک واحد ارتباطی در نظر گرفته می‌شد، اما امروزه هر یک از اعضای خانواده، از شبکه ارتباطی ویژه خود برخوردار است (اوکلند و سادوفسکی، ۲۰۲۱: ۳) چراکه فناوری‌های دیجیتال مانند تلفن‌های همراه ذاتاً فردی هستند و هر فردی مرکز شبکه ارتباطی خود است.

زندگی زناشویی یک فرآیند است که به طور معمول شامل دوره‌های آرامش نسبی همراه با اندک دوره‌هایی با شرایط یا رویدادهایی است که واکنش‌هایی را به دنبال داشته باشد. در طول این دوره‌ها، سازوکارهای تجربی، رفتاری و زیستی برای ارتقاء ثبات و حفظ سطح فعلی عملکرد؛ عمل می‌کنند. منظور از ثبات به معنای ایستایی نیست، بلکه ثبات الگویی است که با استمرار، انعطاف‌پذیری و کفایت مشخص می‌شود که از سلامت و رفاه در رابطه و تعاملات سالم حمایت می‌کند (ویر و همکاران، ۲۰۲۰). در همکاری همسران برای حفظ رابطه در طول دوره‌های آرامش نسبی و همین‌طور در دوره‌هایی که آن‌ها با چالش‌هایی مواجه می‌شوند، ارتباط نقشی کلیدی دارد. ارتباط پلی است که طرفین رابطه را در روابط عاشقانه و متعهدانه به هم متصل می‌کند و یکی از راه‌های اولیه‌ای است که طرفین رابطه احساس درک و دوست داشتن توسط یکدیگر می‌کنند. همچنین این

روشی است که همسران بسیاری از کارکردهای اصلی رابطه مانند توسعه و انطباق (سازگاری)، برنامه‌ریزی برای آینده را انجام می‌دهند و در نهایت، ارتباطات یکی از اجزای کلیدی حفظ رابطه در طول دوره‌های عادی و سکون، به اشتراک گذاشتن تجربیات روزانه و تصمیم‌گیری‌های معمول است (باکوم، ۲۰۲۲).

به‌طور معمول، عناصر ارتباطی که برای ایجاد رابطه عاطفی کلیدی هستند؛ مانند خودافشایی، به اشتراک‌گذاری احساسات و ارائه حمایت اجتماعی در زمینه‌هایی که افراد در یک فضای فیزیکی هستند، شکل می‌گیرد (محسنیان‌راد، ۱۳۶۹). خانواده به‌مثابه پدیده‌ای ارتباطی شامل اعضایی است که درگیر کنش با یکدیگرند (ستیل و کید، ۱۳۸۸). زیست مجازی جدید باعث شده تا زوج‌های جوان ایرانی که متولدان سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۰ هستند و عموماً پیش از ورود به زندگی مشترک، زیست مجازی را تجربه کرده‌اند، در موقعیت رابطه‌ای دونفره قرار بگیرند و چالش‌هایی در خصوص قلمروهای شخصی و عمومی در موقعیت‌های مختلف کاربری رسانه‌ای را تجربه کنند.

به‌دنبال فردی شدن کنش اعضای خانواده در زیست مجازی نوپدید، به نظر می‌رسد زوج‌ها مفهوم حریم خصوصی و نظارت را در فضای جدید بازتعریف کرده‌اند و مواجهه نو و متفاوتی با این موضوعات در زندگی مشترک خود دارند. میزان گشودگی (هرتلین و بلومر، ۲۰۱۴) به این معنی که هر یک از طرفین رابطه به چه نحو اجازه نظارت در حوزه شخصی و شبکه ارتباطات مجازی خود با دیگران را به همسر می‌دهد در شکل‌گیری کیفیت رابطه، ایجاد هم‌مدلی و احساس اعتماد تأثیرگذار است. وجه دیگری که در خصوص حریم خصوصی و کاربری رسانه‌های مختلف در محیط خانواده مهم است، نحوه حضور و کاربری اعضای خانواده در پلتفرم‌های گوناگون، آگاهی همسران از حساب‌های کاربری یکدیگر و شناخته یا ناشناخته بودن هر یک از طرفین در رسانه‌های اجتماعی است. دارایی مجازی که به عکس‌ها و فایل‌های موجود در فضای مجازی طرفین رابطه می‌پردازد، به این موضوع اشاره می‌کند.

پژوهش پیش‌رو در پی پاسخ به این پرسش‌ها است که با گسترش شبکه‌ای شدن و

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و ...؛ عاملی و همکاران | ۱۳۹

تغییر الگوهای ارتباطات خانواده، همسران چگونه حریم خصوصی و مرزهای ارتباطات خانوادگی خود را سامان می‌دهند؟ مرزها و قلمروهای ارتباطی چگونه توسط همسران مذاکره می‌شود و خانواده امروز چه خوانش‌هایی از مفهوم حریم خصوصی و نظارت دارد؟

پیشینه پژوهش

تحقیقات در حوزه فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی و خانواده در حال توسعه است؛ هر چند همچنان پژوهش‌های اندکی در مورد نحوه برقراری ارتباط زن و شوهر و استفاده از فناوری‌های ارتباطات وجود دارد. مطالعات نشان می‌دهند زنان در مورد افشای اطلاعات در شبکه‌های اجتماعی بیشتر از مردان نگران هستند (سن مارتین و جیمنز، ۲۰۱۱). مطالعات دیگر، تفاوتی میان زنان و مردان در این زمینه گزارش نکرده‌اند (لایتنر، ۲۰۰۳). مطالعاتی نیز نشان می‌دهند زنان احتمالاً خودافشایی بیشتری در شبکه‌های اجتماعی دارند (استرن، ۲۰۰۴).

بعضی مطالعات نشان دادند افشای اطلاعات خانوادگی در شبکه‌های اجتماعی، به عدم رضایت در رابطه منجر می‌شود؛ هالپرن و همکاران (۲۰۱۷) در یک مطالعه که اشتراک‌گذاری تصویر را بررسی می‌کرد، متوجه شدند حسادت ناشی از به اشتراک‌گذاری پیش از حد عکس‌های فردی یا نظرات در مورد آن تصاویر اتفاق می‌افتد. آن‌ها دریافتند که فرضیه آن‌ها در مورد فراوانی سلفی گرفتن و ارسال پیام در شبکه‌های اجتماعی به حسادت بین زوجها منجر می‌شود. حسادت از طریق ابزارهای مختلف در رسانه‌های اجتماعی از جمله عکس‌های به اشتراک گذاشته شده، پذیرش دوستان، نظرات در مورد وضعیت یا تصاویر و دوست داشتن (لایک) پست است. برخی تحقیقات نشان می‌دهد که رسانه‌های اجتماعی می‌تواند بر اعتماد و حریم خصوصی تأثیرگذار باشد (درولین و مولر، ۲۰۱۶). در مطالعه‌ای توسط ویک و دی گروت (۲۰۱۷) انجام شده یافته‌ها نشان می‌دهد که ۵۷ درصد از افرادی که مورد مطالعه قرار گرفته‌اند، احساس کرده‌اند که حریم شخصی آن‌ها به دلیل نمایش تصویرشان نقض شده یا اطلاعاتی که در رسانه‌های

اجتماعی نمی‌خواستند به اشتراک گذاشته شود، باعث ناراحتی آن‌ها شده است که نتیجه عدم تعیین یک قانون صریح حریم خصوصی با همسرشان است که اطلاعات را در فیس‌بوک به اشتراک گذاشته است.

مک دانیل، دروین و کراونز (۲۰۱۷) دریافتند که ۱۲ درصد از شرکت‌کنندگان از این که شریک زندگی آن‌ها پیام‌های آن‌ها را بخواند، احساس خوبی ندارند. این تحقیق همچنین نشان داد که اضطراب مرتبط با خیانت در رسانه‌های اجتماعی، بیشتر به نوع رفتار شریک زندگی بستگی دارد. گشودگی اشاره دارد به باور افراد در مورد اینکه فعالیت شبکه اجتماعی همسران باید برای مشاهده شریک زندگی باز باشد که این امر از طریق در اختیار گذاشتن گذرواژه‌ها، شناخت دوستان آنلاین یکدیگر و دسترسی به حساب‌های شبکه‌های اجتماعی آنلاین صورت می‌گیرد (نورتون و باپتیست، ۲۰۱۴).

مطالعات دیگری، خودافشایی‌هایی همچون اعلام برخورداری از زندگی مشترک در شبکه‌های اجتماعی را مثبت ارزیابی می‌کنند. در پژوهشی که توسط اروس و همکاران (۲۰۱۵) انجام شده، یافته‌ها نشان می‌دهد وضعیت روابط اعلام شده در فیس‌بوک می‌تواند به‌عنوان یک تعهد عمومی برای زن و شوهر عمل کند. هدف از این مطالعه، آزمایش فرضیه‌هایی بود که نشان می‌داد افرادی که اطلاعات مربوط به روابط خود را افشا می‌کنند در مقایسه با کسانی که چنین اطلاعاتی را به‌طور عمومی اعلام نمی‌کنند، علاوه بر عشق قوی‌تر، میزان بالاتری از حسادت را گزارش می‌کنند که می‌تواند نشان‌دهنده قصد آن‌ها برای محافظت از رابطه باشد. به نظر می‌رسد افشای وضعیت رابطه، یک علامت مدرن و آنلاین است و می‌توان آن را ابراز تعهد تفسیر کرد؛ بنابراین، پروفایل رسمی فیس‌بوک را می‌توان به‌عنوان «حلقه ازدواج مجازی» یا یکی از شاخص‌های بلوغ مجازی پیشرفت در یک رابطه، تفسیر کرد (اروس و همکاران، ۲۰۱۵).

برخی مطالعات نیز به نحوه برقراری توافق همسران درباره قواعد و محدودیت‌های مربوط به استفاده از رسانه‌های اجتماعی اشاره می‌کنند؛ مانند مطالعه پیکنز و همکاران (۲۰۲۰) که مبتنی بر نظریه ساختارگرایی است. یافته‌ها نشان داد که تعدادی از زوجها

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و ...؛ عاملی و همکاران | ۱۴۱

قواعد صریحی در مورداستفاده از رسانه‌های اجتماعی وضع کرده‌اند، اما بسیاری از زوجها به قواعد ضمنی تکیه می‌کردند یا در مورد مسائل مربوط به رسانه‌ها با یکدیگر مذاکره نکردند.

در ایران پژوهشی توسط حسنی (۱۳۹۴) برای پاسخ به این سؤال «عضویت زوج‌های ایرانی در فیس‌بوک چه پیامدهایی را برای نظام خانواده در ایران در پی داشته است؟» انجام شده است. در این پژوهش به روابط میان زن و شوهر از سه منظر روابط قدرت، حریم خصوصی و نیز روابط صمیمانه توجه شده است. تظاهراتی شدن حریم خصوصی، حساسیت‌زدایی از حریم خصوصی، سهولت برقراری ارتباط صمیمانه در فیس‌بوک و نیز سست شدن مردسالاری از یافته‌های این پژوهش است. درنهایت، یافته‌ها نشان داد که با ورود اعضای خانواده به رسانه‌های اجتماعی، نظام خانوادگی جدیدی ایجاد می‌شود که در این رابطه نیاز به بازتعریف مفهوم حریم خصوصی است (حسنی، ۱۳۹۴).

مطالعه‌ای نیز توسط بیچرانلو و همکاران (۱۳۹۴) باهدف فهم مقوله‌ها و عوامل مرتبط با بازنمایی حریم خصوصی در میان کاربران فیس‌بوک و پیامدهای فرهنگی آن انجام شده است. یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که محوری‌ترین مقوله، تعاریف متکثر فرهنگی کاربران از مفهوم حریم خصوصی است که از دو عامل هویتی و به هم پیوسته میل به بازنمایی و میل به پنهان کردن پیروی می‌کند.

مطالعه دیگری درباره چگونگی به‌کارگیری راهبردهای مبتنی بر سواد حریم خصوصی آنلاین برای دستیابی کاربران دختر اینستاگرام به سطح بهینه حریم خصوصی انجام شده است و الگوهای فعلی چگونگی به‌کارگیری راهبردهای اجتماعی و فناورانه برای حل این تضاد استخراج شده است (سیاسی‌راد و بیچرانلو، ۱۳۹۶).

مطالعاتی در ایران در خصوص مفهوم حریم خصوصی انجام شده است، اما در مورد مفهوم حریم خصوصی در زیست مجازی خانواده تاکنون مطالعه‌ای صورت نگرفته است. در این مقاله مفهوم حریم خصوصی و نظارت از منظر زوجها مطالعه شده است.

مرور ادبیات نظری

با ظهور فضای مجازی در کنار جهان واقعی الگوی خانواده هسته‌ای زن و شوهر و فرزندان به لحاظ تغییراتی که ایجاد شده به پایان رسیده و اعضای خانواده گسترش پیدا کرده است (عاملی و دیگران، ۱۳۸۷). بنابراین الگوی نهاد «خانواده دو فضایی» که پیوندی از هر دو فضای واقعی و مجازی است جایگزین الگوهای پیشین خانواده شده است.

مهم‌ترین مشخصه‌های خانواده در فضای واقعی شامل «محسوس بودن، با بدن بودن، امکان و دسترسی محدود و قدرت انتخاب محدود است. از سوی دیگر در جهان واقعی فضای تعامل و امکان دسترسی به عنوان منابع معنادهی پیوندهای ارتباطاتی و ارزش‌های اخلاقی به حساب می‌آید (عاملی، ۱۳۹۰: ۱۶۱). فرا متغیرها و ظرفیت‌های فضای مجازی در ارتباط با نهاد خانواده شامل «دیجیتالی بودن، شبکه‌ای شدن، دسترس پذیری دائمی، ارتباطات و تعاملات با فاصله و هم‌زمان، تقویت فردیت و قدرت انتخاب متکثر و متنوع، فرامکانی و فرازمانی و حضور همه‌جا حاضر الگوی ارتباطی خانواده را تغییر قرار داده است. در الگوی خانواده دو فضایی بر اساس مختصات فضای مجازی مفاهیمی چون فضای خانه، حضور در خانه، ارتباطات خانوادگی اجرای نقش‌ها و وظایف خانوادگی، حریم خصوصی و بسیاری دیگر از مسائل مرتبط دچار بازسازی معنایی شده و همچنین زمینه‌ای که خانواده در آن قرار گرفته نیز تغییر کرده است (عاملی، ۱۳۹۷: ۱۲۶-۱۲۴).

در نظریه‌های تاریخی در مورد حریم خصوصی، کنترل به مثابه یک مفهوم مهم در تعریف حریم خصوصی تلقی شده است. اکثر محققان حریم خصوصی، کنترل را ابزاری برای تنظیم و تجربه حریم خصوصی دانسته‌اند (آلتمن، ۱۹۷۵؛ پترونو، ۲۰۰۲؛ برگون، ۱۹۸۲).

در مدل آلتمن (۱۹۷۵) نظارت یا کنترل، سازوکار حیاتی حریم خصوصی و پیش شرط حفظ حریم خصوصی تلقی شده است (پترونو، ۲۰۰۲). اسمیت و همکاران (۲۰۱۱) ۴۴۸ نشریه را تحلیل کردند. آن‌ها دریافتند که علاوه بر درک حریم خصوصی به عنوان یک ارزش، درک مبتنی بر مفهوم حریم خصوصی به مثابه کنترل، بر پژوهش‌های

علوم اجتماعی حاکم بوده است.

آلتمن (۱۹۷۵) یک مدل فرآیند را با سه مرحله پیشنهاد کرد: اول اینکه فرد سطح مطلوب حریم خصوصی را ارزیابی می‌کند؛ سپس حریم خصوصی را با کنترل مرزهای بین فردی تنظیم می‌کند و سپس فرد مجدداً سطح به دست آمده از حریم خصوصی را ارزیابی می‌کند. در مدل جریان او صریحاً نقشی حیاتی برای کنترل در نظر گرفته شده است.

مارگولیس (۱۹۷۴: ۷۷) توضیح داد که کنترل به تمام موضوعاتی اشاره می‌کند که بین افراد مبادله می‌شوند: «حریم خصوصی نشان‌دهنده کنترل تعاملات بین فرد و دیگران است. در برخی نظریه‌ها کنترل تقریباً به جای حریم خصوصی استفاده شده است. برای مثال، دلرگا و همکاران (۱۹۹۳: ۶۷) بیان کردند که «حریم خصوصی نشان‌دهنده کنترل میزان و نوع تبادل اطلاعات افراد با یکدیگر است».

در رسانه‌های اجتماعی فرد نمی‌تواند به راحتی کنترل را اجرا کند، زیرا اطلاعات شخصی بین بسیاری از گروه‌ها و با طیف وسیعی از کاربرها مبادله می‌شود. کاربران رسانه‌های اجتماعی، کنترل اطلاعات شخصی خود را در مقایسه با ارتباطات چهره‌به‌چهره، پیچیده‌تر تجربه می‌کنند (مارویک و بوید، ۲۰۱۴؛ کوین، ۲۰۱۴). کاربران می‌خواهند از ماهیت شبکه‌ای رسانه‌های اجتماعی استفاده کنند، به طور دردناکی از فقدان کنترل آگاه هستند، اما هنوز راه‌حلهایی برای درک نیازهای خود به منظور دستیابی به لذت و کنترل اطلاعات پیدا نکرده‌اند (ترپته و همکاران، ۲۰۱۷).

به نظر می‌رسد که کنترل با ماهیت شبکه‌ای رسانه‌های اجتماعی تناقض دارد. پژوهش‌گران استدلال کرده‌اند که کنترل و حریم خصوصی باید سازه‌هایی مجزا دیده شوند. این نویسندگان با نظریه «آرای‌ال‌سی»، حریم خصوصی را از نظر حفاظت فرد از نفوذ و جمع‌آوری اطلاعات توسط اشخاص ثالث تعریف کرده‌اند. آن‌ها استدلال کردند که کنترل در عصر اطلاعات غیرممکن است: ما می‌توانیم کنترل داشته باشیم اما حریم خصوصی نداریم (لیتر، ۲۰۰۷: ۶).

در جریان تبادل اطلاعات، افراد شرایط را بر اساس اهداف ارتباطی، سطح دسترسی و نیازهای حریم خصوصی در حال ظهور، انتخاب می‌کنند (ترپته و مسور، ۲۰۱۷). سپس حریم خصوصی آن‌ها از طریق فرآیندهای رضایت حفظ می‌شود و در نهایت به افراد اجازه می‌دهد که چه تصمیمی بگیرند.

نظریه‌های حریم خصوصی اخیر ایده کنترل را به‌عنوان یک ویژگی پویا و بیشتر از آن طرح کرده‌اند. بر اساس مدل دنین (۲۰۱۴)، افراد قابلیت کنترل‌پذیری بافت و رفتار را ارزیابی می‌کنند. مسور (۲۰۱۹) خودافشایی را «ارتباط قصدمند اطلاعات درباره خود نسبت به فرد یا گروه دیگری از مردم» می‌داند (مسور، ۲۰۱۹: ۷۰).

محققان در تلاش برای تبیین تعریفی از رسانه‌های اجتماعی به این واقعیت اشاره کرده‌اند که کانال‌های رسانه‌های اجتماعی به‌طور رسمی به‌عنوان روش‌های ارتباط جمعی شناخته می‌شوند، اما در درجه اول شامل تعاملات شخصی کاربر هستند (کار و هیز، ۲۰۱۵؛ پاپچرسی، ۲۰۱۰: ۱۳). به این معنی، رسانه‌های اجتماعی را می‌توان شبکه‌هایی شخصی - عمومی در نظر گرفت (اشمیت، ۲۰۱۴). در نتیجه، کاربران همیشه نمی‌توانند مرزهای شفاف را بین شخصی و عمومی یا بین ارتباطات خصوصی و حرفه‌ای، به‌روشنی تعریف کنند.

حریم خصوصی نمی‌تواند به‌طور رضایت‌بخشی با اعمال کنترل در رسانه‌های اجتماعی به دست آید، به‌جای تلاش برای کنترل به‌عنوان یک هدف نهایی حریم خصوصی، لازم است در رسانه‌های اجتماعی حریم خصوصی تجربه شود. کاربران باید به‌طور مداوم با یکدیگر و همچنین با نهادها ارتباط برقرار کنند تا حریم خصوصی خود را تضمین کنند. آن‌ها باید در هر دو فرآیند ارتباطی میان‌فردی و مشورتی مشارکت کنند (کلشاو و همکاران، ۲۰۰۲).

ارتباطات میان‌فردی سازوکاری است که با آن حریم خصوصی در رسانه‌های اجتماعی می‌تواند تضمین و اجرایی شود. باین حال، تمام اقدامات و گام‌های استفاده از رسانه‌های آنلاین را نمی‌توان با فرآیندهای ارتباطی همراه کرد. بسیاری از مردم می‌توانند

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و ...؛ عاملی و همکاران | ۱۴۵

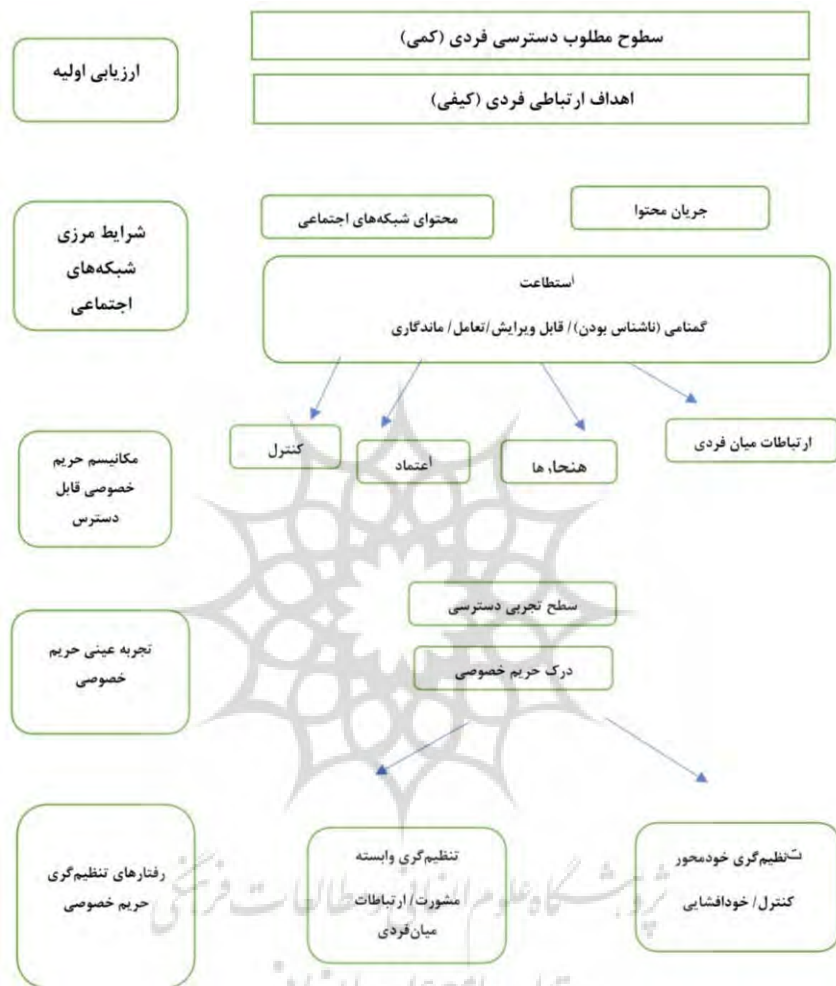
به تجربیات گذشته تکیه کنند. در اینجا هم‌فکری و ارتباطات در یک رابطه پایدار شکل می‌گیرند؛ نتیجه یا حتی راه‌حل، مانند اعتماد (یا بی‌اعتمادی) و هنجارها یا ناهنجارها در این چرخه مؤثرند.

اعتماد را می‌توان این‌طور تعریف کرد: پیش‌بینی و انتظار از این‌که چگونه یک فرد یا موسسه رفتار خواهد کرد و این امر عدم قطعیت را کاهش می‌دهد (والدمن، ۲۰۱۸: ۴). اعتماد بر اساس حریم خصوصی، ارتباطات دیرینه و پیوندهای معتبر تضمین شده است (سائری و همکاران، ۲۰۱۴).

اعتماد و هنجارها، کلیدهای کسب حریم خصوصی هستند (مارویک و بوید، ۲۰۱۴؛ کوین، ۲۰۱۴). البته برای برقراری اعتماد و هنجارها، برقراری ارتباط ضروری است. اعتماد و هنجارها به‌مثابه سازوکارهای حریم خصوصی عمل می‌کنند که نشان‌دهنده ارتباط خصوصی متبلور هستند. کنترل و ارتباطات تعادل جدیدی در ارتباطات رسانه‌های اجتماعی یافته‌اند: کنترل از دست‌رفته و ارتباطات در حال کسب قدرت است؛ به‌عبارت‌دیگر، کاربران در وهله اول تنها به کنترل تکیه نمی‌کنند بلکه برای ایجاد هنجارها و اعتماد تلاش می‌کنند. در واقع حریم خصوصی توسط ارتباطات میان‌فردی بازتعریف می‌شود.

حریم خصوصی با ارزیابی فرد از سطح دسترسی در تعامل با دیگران و در دسترس بودن سازوکارهای کنترل و ارتباطات میان‌فردی تعریف می‌شود. در دسترس بودن سازوکاری که می‌تواند برای تضمین حریم خصوصی به کار رود، تأثیر زیادی بر محتوای مشترک و قابلیت‌های رسانه‌های اجتماعی دارد که مشخص می‌کند این محتوا چگونه استفاده شود (ترپته، ۲۰۲۰). ارزیابی‌ها در نهایت منجر به اشکال مختلف رفتارهای تنظیم حریم خصوصی می‌شود. مراحل برای دسترسی به مدل برای تحقیقات تجربی در نظر گرفته شده است (شکل ۱).

شکل ۱: الگوی نظری حریم خصوصی در شبکه‌های اجتماعی (ترپته، ۲۰۲۱)

بخش اول نمودار، به ارزیابی ذهنی و اولیه کاربر رسانه‌های اجتماعی اشاره می‌کند: در مقابل، هدف ارتباطات ریشه در موقعیت دارد و آنچه را که باید در این موقعیت خاص به دست آورد، تعریف می‌کند. بخش دوم این مدل به شرایط مرزی رسانه‌های اجتماعی اشاره دارد که با آن مواجهیم. در اینجا، محتوا و استطاعت به صورت پویا با ارزیابی اولیه

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و ...؛ عاملی و همکاران | ۱۴۷

فرد تعامل می‌کنند. فرد سطح ایده‌آل دسترسی و اهداف ارتباطی خود در برابر شرایط مرزی رسانه‌های اجتماعی را با در نظر گرفتن محتوای مشترک که در آن چگونه ممکن است از یک کاربر به دیگری جریان یابد، در نظر می‌گیرد. محتوای رسانه‌های اجتماعی با نمایش و اشتراک آن پویا می‌شود.

بخش سوم مدل به تجربه ذهنی حریم خصوصی اشاره دارد. فرد سطح مشخصی از دسترسی را تجربه می‌کند که نتیجه اهداف فرد و سازوکارهای مرزهای حریم خصوصی است که برای تنظیم فعالانه حریم خصوصی به کار می‌روند و سپس منجر به ارزیابی مجدد می‌شود، یعنی ادراک حریم خصوصی که می‌تواند به صورت تجربی در دسترس باشد. به نظر می‌رسد که ایده‌های مالکیت و دارایی دیگر کاملاً قابل اجرا نیستند. مرزها و دارایی‌ها به صورت فازی درآمده‌اند، زیرا اغلب داده‌ها و اطلاعات شخصی به محض اینکه آنلاین به نظر می‌رسند، کالاهای مشترک تلقی می‌شوند. نیز بنام (۲۰۱۰: ۲۳۱) معتقد است: «ما حق حریم خصوصی داریم، اما حق کنترل اطلاعات شخصی و حق دسترسی به این اطلاعات محدود است». او تصدیق کرد که برای رسانه‌های اجتماعی، حریم خصوصی ارزشی و ادراکی است.

مرزها و دارایی‌ها ماهیت دائمی دارند، در مقابل، ارزش‌ها و ادراکات در معرض تفسیر و تغییر هستند. این درک از حریم خصوصی به عنوان موضوع تفسیر و تغییر، آن را به یک موضوع ارتباطی تبدیل می‌کند. با این حال، ارتباطات را نمی‌توان فرآیندی دانست که در نهایت راه‌حل را نشان می‌دهد و ما را به افق حریم خصوصی هدایت می‌کند. درست برعکس است، در رسانه‌های اجتماعی ارتباط با اشتراک داده‌ها و استفاده و جریان داده‌های میان‌فردی، خود راه‌حل است.

تنها با توجه به ارزیابی مستمر و جدی، ارزیابی مجدد و ارتباطات پویا، فرصت خواهیم داشت که حریم خصوصی را به عنوان یکی از مهم‌ترین ارزش‌های جوامع متمدن تضمین کنیم (ترپته، ۲۰۲۰). کاربران تصدیق خواهند کرد که باید اقدام کنند، در ارتباط شرکت کنند، اعتماد و هنجارهای اجتماعی و قانونی مشترک ایجاد کنند. در رسانه‌های

اجتماعی، حریم خصوصی امری خصوصی نیست؛ مرکز ارتباط است. ما خارج از کنترل هستیم چون خیلی چیزها داریم که باید باهم سهیم باشیم. از این رو ارتباطات میان‌فردی، اعتماد و هنجارها سه سازوکار مهم هستند که به تضمین حریم خصوصی رسانه‌های اجتماعی کمک می‌کنند (ترپته، ۲۰۲۰).

فلسفه رسانه‌های اجتماعی به گونه‌ای تدارک دیده شده است که بازنمایی هویت ویژه هر کاربر به مجموعه انتخاب‌ها و مشارکت کاربرانی بستگی دارد که در شبکه اجتماعی فرد حضور دارند و بنابراین، کنترل آن به‌طور کامل در اختیار کاربر قرار ندارد. فضای مجازی با خصلت‌های چندگانه، مشارکتی و سرگردان میان دو گانه‌هایی چون شخصی-عمومی، فردی-جمعی، دور-نزدیک، پیدا-پنهان، واقعی-ناواقعی، موقعیت‌های ارتباطی تازه‌ای ایجاد کرده که در عرف همان جامعه در دنیای بیرونی، بی‌سابقه است. در نتیجه انباشتگی برخی از این رفتارها، مرزهای پیشین امر خصوصی، محرمانه و آنچه خارج از عرف‌های مراودات حوزه عمومی رسمی و حتی غیررسمی جامعه (محافل خودمانی) تلقی می‌شد، رفته‌رفته متزلزل می‌شود (بیچرانلو و همکاران، ۱۳۹۴).

روش

فهم حریم خصوصی در ارتباطات خانوادگی رسانه‌ای شده که هدف اصلی پژوهش حاضر است، امکان توسعه سبک روایتی (سهم، ۲۰۰۶) گزارش‌دهی را فراهم می‌کند. یکی از مزایای استفاده از رویکرد نیمه ساختاریافته به مصاحبه‌ها این است که در هر مورد سؤال یکسانی طرح می‌شود، ولی این در حالی است که پاسخ‌های فردی به‌طور قابل توجهی می‌توانند متفاوت باشند و در نتیجه بر اساس پاسخ‌ها سؤالات جدیدی طرح شود. این امر تضمین می‌کند که هر مصاحبه مسائلی کلیدی را پوشش می‌دهد و انتقال از رونوشت‌های خام به یک تحلیل ساختاری را آسان‌تر می‌کند.

به‌منظور افزایش اعتبار در تحقیقات کیفی، از «مثلث‌سازی» استفاده شده است که فرآیندی از تأیید است و اعتبار را با ترکیب دیدگاه‌ها و روش‌های مختلف افزایش می‌دهد.

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و ...؛ عاملی و همکاران | ۱۴۹

رویکردهای متفاوتی به «مثلث‌سازی» وجود دارد. دنزین (۱۹۷۰) چند شکل «مثلث‌سازی» را متمایز کرد: «مثلث‌سازی» داده‌ها شامل بازیابی داده‌ها از چند منبع مختلف برای تشکیل یک بدنه از داده‌ها و مثلث‌سازی استفاده از ناظران چندگانه به جای یک ناظر مستقل. در این پژوهش از چندبعدی‌سازی داده‌ها استفاده شده است. برای چندبعدی‌سازی داده‌ها مصاحبه با گروه‌های مختلف از جمله افراد اطلاع‌رسان، زوج‌ها و کارشناسان انجام شده است.

در این پژوهش با سه گروه از پاسخ‌گویان، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام شده است: گروه اول، زوج‌ها، گروه دوم، افراد اطلاع‌رسان و گروه سوم، روانشناسان و مشاوران خانواده (زوج درمانگران) است که در مجموع شامل ۴۷ نفر است که اطلاعات ۲۳ نفر به‌طور مستقیم و سایر نمونه‌ها از طریق زوج‌درمانگران و افراد اطلاع‌رسان استخراج شده است.

گروه اول، خود زوج‌ها هستند که شامل نمونه‌هایی از کاربران می‌شود که از ویژگی‌های زیر برخوردارند؛ آن‌ها متولدان سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۰ هستند و کاربرد پلتفرم‌های مجازی، پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی مختلف هستند، عموماً در اینستاگرام صفحه شخصی دارند و یا بازیکن (گیمر) هستند.

افراد اطلاع‌رسان شامل افرادی هستند که با کاربران فعال در شبکه‌های اجتماعی، در ارتباط و از جزئیات زندگی خانوادگی آن‌ها مطلع‌اند. همچنین شامل افرادی است که در میان دوستان و آشنایان خود، افرادی را می‌شناختند که با چالش‌هایی در خصوص زیست خانوادگی- رسانه‌ای روبرو بودند. گروه سوم، مشاوران خانواده و زوج‌درمانگران هستند که مراجعانی دارند که به دلیل چالش‌های ارتباطی در کاربری گوشی هوشمند و رسانه‌های اجتماعی به مشاوران مراجعه کرده‌اند.

همان‌طور که اشاره شد، مصاحبه‌شوندگان با روش‌های مختلف شناسایی شده‌اند. پیام‌هایی تنظیم و در شبکه‌های اجتماعی به اشتراک گذاشته شد. همچنین به دوستان و آشنایان در مورد نمونه‌های مورد مطالعه پیام داده شد. از طرفی از مشاوران خانواده هم

خواسته شد اگر مراجعانی دارند که تمایل دارند در مصاحبه شرکت کنند اطلاع دهند. همچنین از شرکت کنندگان در مصاحبه خواسته می‌شد تا اگر فرد دیگری را با خصوصیات مشابه می‌شناسند، معرفی نمایند. این شیوه نمونه‌گیری، هدفمند و گلوله برفی است (اتکینسون و فلینت، ۲۰۰۴). روش گلوله برفی فرآیند ایجاد نمونه پیوسته با کار کردن از افراد شناخته‌شده برای درگیر کردن با افراد دیگر است که همان ویژگی‌ها را دارند.

تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی نیازمند توجه برجسته‌ای به منظور برآورده کردن استانداردهای شفافیت و افشا است (استرلینگ، ۲۰۰۱؛ برایمن، ۲۰۰۸). استرلینگ (۲۰۰۱) استدلال کرد که برای پشتیبانی از فرآیند تحلیل، رویکرد تحلیلی باید به وضوح مشخص کند که چگونه داده‌های خام ثبت و سازمان‌دهی شده‌اند.

راه حل استرلینگ تأکید بر اهمیت شبکه‌های موضوعی در فرآیند تحلیل داده‌ها است (۲۰۰۱: ۱۸۷). فرآیند ساخت چنین شبکه‌ای با کدگذاری اولیه آغاز می‌شود. این امر مستلزم ایجاد یک چارچوب کدگذاری و شکستن متن به آن ساختار است (اترید استرلینگ، ۲۰۰۱). زمانی که داده‌ها سازمان‌دهی شوند، زیردسته‌های بیشتر ایجاد شده (روور، ۲۰۱۰) و کدها بین دسته‌ها در چارچوب تحقیق توسعه می‌یابند. این امر منجر به خلق مضمون‌های مورد استفاده در فرآیند تحلیلی می‌شود. این موضوعات را می‌توان برای ارائه شبکه‌هایی که نشان می‌دهند چگونه داده‌ها مرتبط هستند و اینکه محقق چگونه استدلال خود را (ایجاد معنا) از مواد خام می‌سازد، ساخت (براون و کلارک، ۲۰۰۶، ۲۰۱۲).

با استفاده از این رویکرد، مصاحبه‌ها رونویسی شده و به‌طور مکرر برای آغاز فرآیند کدگذاری داده‌ها خوانده شد. پس از تدوین کدهای اولیه، داده‌ها به صورت دستی دسته‌بندی و در گروه‌های معنادار (مضمون پایه) (تاکت، ۲۰۰۵: ۱) سازمان‌دهی شدند که در نهایت مضمون‌های اصلی را شکل دادند. ارتباط بین فهرست طولانی کدهای داده‌های استخراج شده و زیرمضمون‌ها (مضمون پایه) به منظور ایجاد مضمون‌های سازمان‌دهنده و فراگیر داده‌های کیفی انجام شد. فرآیند ارزیابی دقیق مضامین، منجر به ترسیم نقشه

موضوعی شد. پس از تجزیه و تحلیل نقشه موضوعی، هر مضمون تعریف و نام مختصری برای آن ارائه شد که محدوده و محتوای آن را توصیف می‌کند. مضمون‌های شکل گرفته به گونه‌ای سازمان‌دهی و گزارش شدند که داستان را در مورد داده‌ها به روشی ساده اما جذاب و گویا بیان می‌کند (مضمون فراگیر) که اعتبار، کارایی و دقت تحلیل داده‌ها را نشان می‌دهد (براون و کلارک، ۲۰۰۶). در نتیجه دو مضمون فراگیر «حریم خصوصی سیال» و «نظارت سیال» شناسایی شدند.

یافته‌ها

مفاهیم حریم خصوصی، کنترل و نظارت از مفاهیم مورد مذاکره در زندگی مشترک زن و شوهر کاربر فضای مجازی هستند. مذاکره در مورد مرزهای شخصی، دو نفره و عمومی با تجربه عینی حضور و کنشگری در فضای مجازی و توافق بر هنجارها و همچنین اعتماد صورت می‌گیرد. بازخوانی این مفاهیم به علت پویایی ارتباط همسران همواره در حال تجربه شدن است.

زن و شوهر حریم خصوصی را از دو منظر خوانش می‌کنند؛ یک منظر «حریم خصوصی در قلمرو ارتباطی خودشان»^۲ حین کاربری تلفن همراه و حضور در شبکه‌های اجتماعی است و منظر دوم، «حریم خصوصی در اشتراک گذاری روابط خود در شبکه‌های اجتماعی»^۳ است. در هر دو منظر، طیف متنوعی از خوانش‌ها در رابطه با حریم خصوصی از طرف زوجها مطرح می‌شود.

زن و شوهر کاربر نگرش‌های متفاوتی به حریم خصوصی طرح می‌کنند. تحلیل مضمون مصاحبه‌ها نشان می‌دهد دو مضمون سازمان‌دهنده «بازخوانی حریم خصوصی در قلمرو ارتباطی همسران» و «بازخوانی حریم خصوصی خارج از قلمرو ارتباطی همسران»^۴ ذیل مضمون فراگیر «حریم خصوصی سیال» تعریف می‌شوند. هر یک از مضامین سازمان‌دهنده نیز به مضمون‌های پایه تقسیم‌بندی می‌شوند (جدول ۱).

^۲self boulderise

^۴dyadic boulderise

جدول ۱. مضامین استخراج شده از مصاحبه‌ها

حریم خصوصی سیال		مضمون فراگیر
بازخوانش حریم خصوصی در قلمرو ارتباطی	بازخوانش حریم خصوصی خارج از قلمرو ارتباطی	مضامین سازمان‌دهنده
فقدان مرز حریم خصوصی بسط یافته محتوا؛ تعیین کننده حریم خصوصی دوره زندگی؛ تعیین کننده حریم خصوصی ابزار؛ تعیین کننده حریم خصوصی	چارچوب بسط یافته فضای ارتباطی همسران؛ چارچوب حریم خصوصی بازنمود بدن، چارچوب حریم خصوصی فقدان چارچوب	مضامین پایه

بازخوانش حریم خصوصی در قلمرو ارتباطی همسران

مرزهای حریم خصوصی آنلاین میان همسران بسیار ژله‌ای شده است، تعدادی از آنان بر این مصرند که باید فضای شخصی برای خود داشته باشند و برخی دیگر، روابط میان خود را از داشتن حریم خصوصی مهم‌تر می‌دانند و ممکن است با کمال میل، دسترسی به حساب‌ها و گوشی همراه را با همسر خود به اشتراک بگذارند. این کاربران ممکن است این کار را به مثابه یک مؤلفه عملی مدیریت ارتباطات خانواده انجام دهند. برخی از پاسخ‌گویان می‌گویند چیزی برای پنهان کردن از شریک زندگی خود ندارند، اما گروهی دیگر نمی‌خواهند همسرشان در مورد بعضی فعالیت‌های آن‌ها، از جمله فعالیت‌های آنلاین (شامل محتوای پیام‌هایی که برای افراد دیگر می‌فرستند، روابط کاری، عکس‌های دوستان در گالری، جستجوی بعضی مطالب و غیره) اطلاع داشته باشد. بر این اساس، با تحلیل داده‌های به دست آمده از مصاحبه‌ها، بازخوانش حریم خصوصی از منظر همسران، در قالب ۵ مضمون پایه‌ای شامل «فقدان مرز»، «حریم بسط یافته»، «ابزار ارتباطی؛ تعیین کننده حریم خصوصی»، «زمان؛ تعیین کننده حریم خصوصی» و «محتوا؛ تعیین کننده حریم خصوصی» صورت‌بندی شده است.

فقدان حریم (مرز)

گروهی از پاسخگویان معتقدند اساساً هیچ مرزی نباید در خصوص کاربری تلفن همراه، اپلیکیشن‌های مختلف، ارتباطات مجازی و حساب کاربری شبکه‌های اجتماعی میان همسران وجود داشته باشد.

مریم، متولد ۱۳۷۶، متأهل به مدت ۴ سال: «خوب ما زن و شوهریم، هیچ مرزی نباید بین ما باشد. وقتی ما در فضای واقعی داریم با هم زندگی می‌کنیم چه دلیلی داره که فضای مجازی ما از هم پنهان باشه. فکر می‌کنم زن و شوهرها باید در جریان ارتباطات همدیگه و اطلاعاتی که به اشتراک گذاشته می‌شه باشن».

مرضیه، متولد ۱۳۷۸، متأهل به مدت دو سال: «من و همسرم گوشی هامون رمز داره ولی رمز همدیگه رو می‌دونیم، برای حساب بانکی هامون هم حریم خصوصی نداریم، مثلاً من گوشیش رو جواب می‌دم ولی تا حالا ندیدم همسرم گالری منو بدون اجازه چک کنه، خودمم مشکلی ندارم فقط اگر عکسی باشه که نخوام ببینه، میگم قبلش».

غزل، متولد ۱۳۷۶، متأهل به مدت ۳ سال: «ما رمز گوشی همدیگه رو داریم، حتی انگشت هامون روی گوشی همدیگه تعریف شده».

زوج‌درمانگران در مورد مراجعانی که برای مشاوره ازدواج مراجعه می‌کنند به پدیده‌ای نوظهور در مرحله آشنایی برای ازدواج اشاره می‌کنند. آن‌ها می‌گویند: یکی از مؤلفه‌های شناخت زوجین اخیراً این شده که آیا از لحاظ جنسی باهم تناسب دارند یا خیر و راه فهمیدن آن‌هم ارسال عکس نود است. یکی از مراجعان که دختر دهه هفتادی است درباره‌ی ارسال این عکس‌ها می‌گوید: «من دو سال با آقای در تلگرام چت می‌کردم و فکر می‌کردم این آقا دنبال ازدواجه، بعد از مدتی از من خواست که عکس ... براش ارسال کنم و متأسفانه من هم این کار رو انجام دادم. ولی بعد از یه مدت ارتباطش با من قطع شد».

فرد دیگری که به علت افسردگی شدید به روانشناس مراجعه کرده، در همین مورد می‌گوید:

«من با آقای در چت آشنا شدم و قرار بود باهم ازدواج کنیم. چت می‌کردیم و برای

هم عکس می‌فرستادیم اما از جایی به بعد دیگه پیام‌های منو جواب نداد و گفت ما به درد هم نمی‌خوریم. احساس بدی دارم از اینکه همه چیزم رو گذاشتم وسط». به نظر می‌رسد عدم قائل شدن به هیچ مرزی در مرحله آشنایی در رابطه توسط کاربران، پیامدهای جبران‌ناپذیری برای آنان دارد.

حریم خصوصی بسط‌یافته

تعدادی از همسران معتقدند کاربری فضای مجازی، ارتباطی با زندگی فیزیکی ندارد و در این فضا افراد خانواده می‌توانند قلمروهای شخصی خودشان را داشته باشند. آرش، متولد ۱۳۷۲، متأهل به مدت ۴ سال: «به نظر من گوشی مثل مسواک شخصیه، همون‌طور که ما از وسایل شخصی همدیگه تو خونه استفاده نمی‌کنیم گوشی هم جزو لوازم شخصیه». خانم دکتر س. ر در خصوص بعضی از مراجعان می‌گوید: «بعضی آقایون میگن ما با اکانت ناشناس تو اینستا فعالیت می‌کنیم، یا مثلاً به خط دیگه هم داریم یا بعضی دوستانمون رو تو واتس‌آپ هاید کردیم چون ممکنه همسرمون بره سر گوشی و نمی‌خوایم در جریان مکالمات ما باشه».

محتوا؛ تعیین‌کننده حریم خصوصی

این مضمون توضیح می‌دهد که زن و شوهر برخی محتواها از جمله جستجوهای اینترنتی، تصاویر گالری در تلفن همراه و چت با دوستان و همکاران را شامل مرزهای حریم خصوصی طرفین رابطه در زندگی مشترک می‌دانند. برای مثال، عسل متولد ۱۳۶۹، متأهل به مدت ۷ سال، درباره حریم خصوصی به جستجوی اطلاعات اشاره می‌کند: «درباره یک ویژگی شخصیتی که تمایل دارم خودم در موردش اطلاعاتی کسب کنم یا بعضی بیماری‌ها یا محدودیت‌های جنسیتی (چیزی که من سرچ کردم و به نظرم برای یک آقا مناسب نیست) و مرزهای دینی و اخلاقی؛ یا سرچ بعضی اختلال‌ها و فوییاها رو نمی‌خوام همسرمتوجه بشه. میدونید از ترس قضاوت همسرمت هست نمی‌خوام متوجه بشه».

از نگاه ماندانا، معلم، متولد ۱۳۷۵ و متأهل به مدت ۲ سال، عکس‌های گالری و چت

با دوستان جزو حریم شخصی است:

«چندتا چیزه که حریم شخصیه مثلاً من نمیخوام همسرم گالری منو ببینه که با دوستانم عکس دارم یا هر عکس دیگه‌ای که دوست دارم ذخیره کنم. یا همسر من نمیخواد من چت‌های اون با دوستاش رو بخونم».

دوره زندگی؛ تعیین‌کننده حریم خصوصی

برخی از همسران بر این باورند که دوره زمانی زندگی می‌تواند مؤلفه تعیین‌کننده‌ای در تعریف حریم خصوصی باشد. از نگاه این کاربران آنچه در گذشته رخ داده و اکنون در تلفن همراه ذخیره شده جزو دارایی مجازی است و می‌تواند مرزهای شخصی زن و شوهر باشد. محدثه متولد ۱۳۷۷ متأهل به مدت ۴ سال، معتقد است: «چیزی که مربوط به گذشته اون آدمه، حریم خصوصیه».

درسا متولد ۱۳۷۸ که با پسری قرار ازدواج دارد، تصاویری از افرادی که در رابطه‌های قبلی با نامزدش بودند را در گوشی او دیده است. او می‌گوید: «من از دیدن گوشی امیر شوکه شدم، همیشه در مورد گوشیش حساس بود. دیدم بعضی کامنت‌های رابطه قبلی رو اسکرین شات گرفته و در گوشیش نگه داشته! کنجکاوتر شدم و از برنامه سرچ صورت استفاده کردم و کل گالری گوشیش رو چک کردم. متوجه شدم عکس از دوست... رهای قبلیش نگه داشته. این برای من باورنکردنیه. داریم ازدواج می‌کنیم ولی این عکس‌ها رو پاک نکرده، اسکرین شات‌های گروه‌های دوستی قبلی رو نگه داشته. خیلی برام سخته پذیرش این موضوع. این یعنی هنوز براش اهمیت دارن و داره به اونا فکر می‌کنه».

ابزار ارتباطی؛ تعیین‌کننده حریم خصوصی

پاسخ‌گویان بعضی پلتفرم‌ها یا ابزار ارتباطی را به‌عنوان حریم خصوصی در نظر می‌گیرند. آناهید متولد ۱۳۸۱ و متأهل به مدت یک سال: «همسرم بازی را جزو حریم خصوصی‌اش می‌داند. بازی رو درک نمی‌کنم چجوری میتونه حریم خصوصی محسوب شه. ولی عکس‌ها، اکانت، پیام‌ها و اطلاعات گوشی قطعاً جزو حریم خصوصیه».

آرش متولد ۱۳۸۴ و گیمر حرفه‌ای: «بعضی بازی‌ها هم خیلی وقت زیادی می‌گیره مثل ارباب جنگ. این بازی غول‌هایی داشت که جزو همین مراحل جانبی بودند که کشتن اینا خیلی سخت بود و شاید هم کشتن هرکدوم از اون‌ها پونزده روز زمان لازم داشت. برای من این خیلی جذابه. مثلاً آگه وسط بازی همسرم منو صدا می‌کرد اعصابم واقعاً خرد می‌شد چون خیلی وقت گذاشتم برای این که به اون مرحله برسیم. انگار یه موقعیتی رو به دست آوردی و حالا یه نفر اون موقعیت رو از تو گرفته. زمانی که بازی می‌کنم یه جورایی مال منه زمان شخصیه».

بازخوانش حریم خصوصی خارج از قلمرو ارتباطی همسران

در بحث از حریم خصوصی کاربران متأهل، وضعیت دیگر تعیین‌کننده حریم خصوصی، امتداد یافتن و انعکاس روابط بین زن و شوهر در قلمرو ارتباطی گسترده‌تر و خارج از ارتباطات میان‌فردی خود آن‌هاست. پاسخ‌گویان به نحوه انتشار پست، استوری و متن توسط همسرشان در شبکه‌های اجتماعی اشاره می‌کنند و مرزهای متنوعی توسط کاربران مختلف برای انتشار تعریف می‌شود. از تحلیل داده‌های مربوط به این موضوع، ۵ مضمون پایه به دست آمده است.

چارچوب بسط‌یافته حریم خصوصی

برخی از پاسخ‌گویان معتقدند انتشار هرگونه تصویر یا متن در ارتباط با خانواده در شبکه‌های اجتماعی، حریم خصوصی خانواده را نقض می‌کند. امیر متولد ۱۳۸۰، متأهل به مدت یک‌سال می‌گوید: «من مخالف صد در صد به اشتراک گذاری موضوعات مربوط به خانواده در شبکه‌های اجتماعی هستم. از ساده‌ترین چیزها مثل تبریک تولد و اعلام اتفاقات خوب مثل سالگرد ازدواج تا هر مورد دیگری. فقط برای اعلام مراسم ازدواج به اصرار همسرم مجبور شدم استوری ایشون رو ری‌استوری کنم و چیزی اضافه نکردم به متن استوری. مثلاً من برای مراسم تولد همسرم کیک خریدم و مراسمی برگزار کردم، اصلاً نمی‌فهمم چرا باید اعلام عمومی کنم که من تولدش رو تبریک گفتم. همین نسبت بین من

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و ...؛ عاملی و همکاران | ۱۵۷

و دنبال‌کننده‌های صفحه‌ام وجود داره؛ بنابراین فقط چیزهایی رو به اشتراک می‌ذارم که نیاز به داد زدن و اعلام عمومی دارن مثل نظرها و دیدگاه‌های شخصیم در حوزه‌های مختلف و نه همه چیز. احساسم آینه که کلاً حریم خصوصی من نقض می‌شه».

هرچند این کاربر، مرزهای زندگی خانوادگی را چارچوب فیزیکی خانه می‌داند ولی همسر امیر، مینا می‌گوید: برای من مهمه که ازدواج من و امیر رو دنبال‌کننده‌های اینستا بدونن.

این موضوع نشان می‌دهد هدف ارتباطی نیز می‌تواند در نحوه انتشار و مرزهای حریم خصوصی توسط همسران اهمیت یابد. چنانکه در این مورد، مرد انتشار خبر در مورد ازدواجش را نقض حریم خانوادگی می‌داند و زن، اعلام عمومی آن را در راستای حفظ و تقویت رابطه تلقی می‌کند.

فضای ارتباطی همسران؛ چارچوب حریم خصوصی

پاسخ‌گویان معتقدند فضای ارتباطی میان آن‌ها نباید در شبکه‌های اجتماعی به اشتراک گذاشته شود: آرمیتا، متولد ۶۹، متأهل به مدت ۷ سال، در مورد انتشار عکس‌های خانوادگی در اینستاگرام می‌گوید: «همسر من صفحه اینستاگرام داره و پست‌هاش از طبیعت و سفرهایی که میریم یا مثلاً عکس با دوستاش به اشتراک می‌ذاره ولی هیچ تصویری از رابطه دو نفره ما منتشر نمی‌کنه. ممکنه به مهمونی باشیم و عکس مهمونی رو منتشر کنه ولی عکس دو نفره و لحظات خصوصی مون نه».

یکی از مراجعان دکتر ف. زوجی هستند که مدت دو سال از آشنایی‌شان می‌گذرد و درباره انتشار تصاویر خود در اینستاگرام دچار چالش شده‌اند. احسان می‌گوید:

«ما همین هفته گذشته به سفر شمال داشتیم، من چند روز پیش داشتیم اینستا رو چک می‌کردم، متوجه شدم همسر من یه استوری از سفر شمال گذاشته دوست ندارم لحظات خصوصی مون رو همه ببینن. اینکه من کنار همسرم ایستادم و اون رو در آغوش گرفتم برای من خیلی شخصی و دو نفره است. دوست ندارم دنبال‌کننده‌های صفحه همسر من این تصویر رو ببینن».

زوج دیگری از مراجعان دکتر ر، میلاد متولد ۱۳۷۷ است که سه سال از ازدواجش می‌گذرد. او درباره انتشار محتوا توسط همسرش در پیام‌رسان‌ها می‌گوید: «همسر من با همکلاسی‌های دانشگاهش گروه دارند و چت می‌کنند. احوالپرسی می‌کنند، در مورد اتفاقات روزمره شون حرف می‌زنند ولی من چندباری وقتی می‌رسیدم خونه سریع گوشیش رو خاموش می‌کرد، می‌خواستم دلیلش رو متوجه بشم. برای همین چت‌هاش رو خوندم و متوجه شدم که تو اون گروه که همکلاسی‌های پسر و دختر با هم هستن، خیلی صمیمی حرف می‌زنن با هم یعنی حتی در مورد حریم شخصی خودمون هم اونجا با اونا حرف می‌زنه، در مورد خصوصی‌ترین روابطمون».

نحوه بازنمود بدن؛ چارچوب حریم خصوصی

گروهی از مصاحبه‌شوندگان در مورد انتشار و نحوه بازنمود بدن و پوشش همسرشان در اینستاگرام معتقدند، بازنمود بدن توسط همسر جزو حریم خصوصی خانواده است و نباید از طرف همسر، شخصی تلقی شود.

احسان متولد ۱۳۷۴ متأهل به مدت ۷ سال در مورد انتشار تصویر پروفایل همسرش می‌گوید:

«همسر من در پروفایل بله و واتس‌آپ تصویری از خودش منتشر کرده که با تصویر واقعی خودش خیلی متفاوت‌ه. ما از اول ازدواج در مورد حد و حدود پوشش صحبت کرده بودیم، من تمایلی ندارم تصویر همسر من با اون پوشش منتشر بشه و بقیه ببینن».

رونیا متولد ۱۳۷۹ که با پسری ازدواج کرده که صفحه شخصی بدن‌سازی در اینستاگرام دارد، در مورد چالش رابطه می‌گوید:

«وحید بدن‌سازی کار می‌کند، او صفحه اینستاگرام دارد و تصاویر متعددی از بدن خودش در اینستا به اشتراک می‌ذاره. من این کار رو دوست ندارم چون به نظرم این نوع نمایش بدن نباید عمومی بشه. بهش میگم تو آگه می‌خواستی خوب با دخترای دنبال‌کننده صفحات ازدواج می‌کردی چرا منو انتخاب کردی؟ راستش پدر من خیلی تحت فشار فامیل هست چون عکس‌های وحید رو می‌بینن».

فقدان چارچوب

بلاگرهای خانواده که در اینستاگرام فعالیت می‌کنند، تقریباً هر چیز مرتبط به خانواده را از جمله تصاویر اتاق خواب، مکالمه‌های دو نفره، مراسم سالگرد ازدواج و غیره را در اینستاگرام به اشتراک می‌گذارند. برخی از مصاحبه‌شوندگان نیز به این موضوع اشاره کردند:

سوین، متولد ۱۳۸۲ متأهل به مدت ۴ سال: «من دوست دارم چیزی که بین من و همسر می‌گذره تو صفحه شخصی‌ام منتشر کنم. تو این دنیایی که غم و ناراحتی زیاده حداقل به خودمون و دیگران انرژی مثبت بدیم. بالاخره همه مردم تولد می‌گیرن، سالگرد ازدواج برگزار می‌کنن حالا بقیه عکس‌های آدم رو ببینن چیزی نمیشه جز خوشحال شدن شون».

بازخوانش نظارت در قلمرو ارتباطی همسران

نظرات همسران در مورد کنترل و نظارت در فضای مجازی شامل ۵ مضمون است که به صورت یک طیف مطرح می‌شود. تعدادی از پاسخ‌گویان و مراجعان بر این باورند که در زندگی مشترک هیچ نظارتی نباید از طرف همسر وجود داشته باشد، تعدادی دیگر معتقدند فقط در خصوص «فعالیت در رسانه‌های اجتماعی» باید نظارت وجود داشته باشد. گروهی از پاسخ‌گویان نیز به «مصرف رسانه‌ای همسر» اشاره می‌کنند و بر ضرورت نظارت بر محتوای مصرفی همسرشان نظارت تأکید دارند. تعدادی از پاسخ‌گویان نیز در مورد به اشتراک گذاشتن تصاویر خانوادگی یا انتشار هر چیزی مربوط به خانواده با یکدیگر مشورت می‌کنند و «گشودگی» دارند. درنهایت، برخی از پاسخ‌گویان به نظارت کامل و همه‌جانبه در مورد حضور همسرشان در فضای مجازی اشاره می‌کنند.

باوجوداین، بعضی از همسران تأکید می‌کنند که فعالیت همسرشان باید برای آن‌ها قابل مشاهده باشد و گروه دیگری از آنان اذعان دارند که نظارت همه‌جانبه و کامل «نظارت بسط‌یافته» بر ارتباطات همسر خود دارند. برخی از همسران رمز عبور گوشی و حساب‌های کاربری همسرشان را یاد می‌گیرند یا بدون اجازه به محتوایی شخصی دسترسی پیدا

می‌کنند. این رفتار بیشتر در میان کاربرانی دیده می‌شود که اعتراف می‌کنند از رابطه‌شان رضایت ندارند یا در مرحله جدایی قرار دارند.

فقدان نظارت

تعدادی از پاسخگویان به این نکته اشاره می‌کنند که اساساً نباید در خصوص حضور و کاربری آنان در فضای مجازی نظارتی از طرف همسر وجود داشته باشد.

دکتر ع. ف در مورد یکی از مراجعان خود می‌گوید: مرد در گذشته خیانت مجازی داشته، بعد از این اتفاق همسرش حضورش را در اینستاگرام پررنگ‌تر کرده است. همسر او مهسا متولد ۱۳۷۱ می‌گوید: «من به خاطر انتقام و تلافی، فعالیت‌های او در اینستاگرام بیشتر کردم. من هرطور که دوست داشته باشم و هر عکسی که بخوام رو منتشر می‌کنم و اون این حق رو نداره که به من بگه چه جوری تو اینستا باشم».

ریحانه متولد ۱۳۸۱ در ارتباط با گیم‌ها بودن همسرش که باعث چالش در رابطه شده، می‌گوید: «طبیعتاً رابطه همسری با فرزندی فرق داره و من در جایگاه امرونی نیستم و نظارت به اون صورت معنایی نداره. عملاً هم من نمی‌تونم نظارتی داشته باشم».

گروهی از زوج‌ها نیز معتقدند هرگونه حضور و فعالیت در فضای مجازی کاملاً شخصی است. برای مثال، آناهید متولد ۱۳۷۰ متأهل به مدت ۵ سال: «خودم احساس بدی دارم اگر بخواد گوشی منو چک کنه، در مورد پیجم هم این حق منه که برای دنبال کنندگانم تصمیم بگیرم چه چیزی رو از زندگی من ببینن؛ نه اینکه همسر من بخواد در این مورد نظر بده».

نظارت بر فعالیت در رسانه‌های اجتماعی

برخی زوج‌ها نظارت بر فعالیت در رسانه‌های اجتماعی را شامل نظارت و کنترل می‌دانند. این حضور کاربرانه شامل دنبال کنندگان صفحات شبکه‌های اجتماعی و نحوه بازنمود بدن نیز است. برای نمونه، مینا دانشجو و متولد ۱۳۸۱ که یک سال از ازدواجش می‌گذرد درباره دنبال کنندگان صفحه شخصی‌اش می‌گوید: «ما به حریم شخصی اعتقاد داریم و پایبندیم».

هیچ وقت نشده سرگوشی هم بریم بی‌اجازه. ولی پیج‌های اینستای هم رو دنبال می‌کنیم. من به فالورها و فالووینگ‌های ایشون حساس نیستم ولی ایشون بعضی وقت‌ها اوایل ازدواج حساس بودن که فلانی کیه فالوت کرده یا چرا فلانیو فالو کردی؟ توضیح می‌دادم که از بستگانه یا از اساتیده و پیج مفیدی داره. خوشش نیاد از اینکه فامیل‌های آقای دو طرفمون فالوم کنن».

دکتر ف در خصوص یک زوج پزشک که در مرحله آشنایی هستند و قصد ازدواج دارند: «خانم دارای صفحه اینستاگرامه و دوستان پزشک زیادی داره: آقا از خانم خواسته عکس‌های با لباس باز را پست نکند یا آقایان رو از صفحه ریموو کند یا صفحه را خصوصی کند، اما خانم می‌گوید: من این کار رو انجام نمی‌دم و چقدر خوب شد که تو صفحه منو دیدی و من دیگه حاضر نیستم با تو که هنوز مثل دهه مادر بزرگ و پدر بزرگ فکر می‌کنی ازدواج کنم».

هم چنین زوج دیگری که به دکتر ف مراجعه کردند؛ حمیده متولد ۱۳۷۴ در مورد کنترل و نظارت از طرف همسرش به او می‌گوید: «تو متعصبی و برای خودت همه چیز رو خوب میدونی ولی به من که میرسه از پست‌ها و عکس‌هایی که از خودم منتشر می‌کنم ایراد می‌گیری».

نظارت بر مصرف رسانه‌ای همسر

پاسخ‌گویان معتقدند «مصرف رسانه‌ای» همسرشان می‌تواند مورد نظارت آنان قرار بگیرد. یکی از مراجعان دکتر ف درباره محتوای مصرفی همسرش در فضای مجازی می‌گوید: «همسر من شب تا صبح در اکسپلور گوشیه و می‌گه شوهر من پای لپ‌تاپه و کار می‌کنه، من هم اکسپلورم. همسرش می‌گه چرا فیلم‌های ناجور در اینستا دنبال می‌کنی؟».

سانیا متولد ۱۳۷۵ در مورد مصرف رسانه‌ای همسرش می‌گوید: «حریم خصوصی در ارتباطات مجازی زن و شوهر تا جاییه که به رابطه صدمه نزنه. من برای همسر من تصمیم نمی‌گیرم که چه صفحاتی رو دنبال کنه یا نه، ولی وقتی می‌بینم دنبال کردن بعضی صفحات مثل صفحه‌های سیاسی باعث میشه حالش بد شه و غر بزنه، ازش می‌خوام این صفحات رو

دنبال نکنه».

گشودگی در نظارت

تعدادی از پاسخ‌گویان معتقدند به‌جای نظارت و کنترل، زن و شوهر می‌توانند با مذاکره، گفت‌گو و توافق برای به اشتراک‌گذاری محتوا در شبکه‌های اجتماعی یا نحوه حضور و کاربری همسرشان تلاش کنند. این زوجها عموماً اعلام رضایت از رابطه می‌کنند و از هنجارهای مشترک و اعتماد متقابل سخن می‌گویند.

آرزو متولد ۱۳۷۶ که صفحه آشپزی-خانوادگی در اینستاگرام دارد: «وقتی می‌خوام عکس دوتایی بذارم از همسرم می‌پرسم، اونم میگه هر عکسی تو دوست داری انتخاب کن، من میدارم. ما در مورد این موضوع باهم حرف زدیم هر موضوعی را باهم توافق می‌کنیم».

مهرنوش، متولد ۱۳۷۷ و گیمر که سه سال از ازدواجش می‌گذرد:

«پیش اومده که وقتی داشتم بازی می‌کردم و همسرم با من صحبت کرده، متوجه نشدم یا برعکس. ولی اعتراضمون رو مطرح و باهم گفت‌وگو کردیم و ترتیب اثر دادیم. سعی می‌کنم نذارم به اون مرحله از اعتراض برسه وقتی هم می‌رسه سریع گوشه‌گیری رو می‌ذارم کنار، حتی آنگه وسط چت باشم می‌ذارم کنار که این پیام رو به همسرم بدهم که تو برام مهم‌تری».

برخی همسران هنجارهایی را موردپذیرش طرفین برای حضور کاربرانه در فضای مجازی ذکر می‌کنند. برای مثال، غزل متولد ۱۳۷۶: «در مورد عکس‌هایی که منتشر می‌کنم در صفحه شخصیم مثلاً عکس‌های دو نفره‌مون، اولای ازدواجمون چک می‌کردم با همسرم و نظرش رو می‌پرسیدم و دیگه الان میدونم که چه چیزهایی براش مهمه و اونایی که با هم توافق داریم رو به اشتراک میدارم».

زن و شوهر به این نکته اشاره می‌کنند که اعتماد در فضای فیزیکی می‌تواند زمینه‌ساز

اعتماد مجازی باشد:

«همسرم در مورد تصاویری که من در صفحه اینستای شخصی‌ام منتشر می‌کنم نظر

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و ...؛ عاملی و همکاران | ۱۶۳

میده، مثلاً می‌گه عکس پسر من رو زیاد بازنشر نکنم. وقتی هم خودم با دایرکت غیرمناسبتی مواجه میشم خودم به همسر من نشون میدم و بلاک می‌کنم و فکر می‌کنم چون در فضای فیزیکی از قبل اعتماد وجود داشته در فضای مجازی هم ادامه داره بین ما. من فکر می‌کنم اعتماد باید از فضای فیزیکی منشأ گرفته باشه تا در فضای مجازی هم ادامه پیدا کنه».

نظارت بسط یافته

تعدادی از پاسخ‌گویان که عموماً هم از افرادی هستند که در حال جدایی هستند یا جدا شده‌اند، می‌گویند نظارت و کنترل کاملی بر فعالیت‌های همسرشان داشتند:

مینا، متولد ۱۳۷۳ که بعد از ۸ سال زندگی مشترک جدا شده، در مورد همسر سابقش می‌گوید: «من گوشیش رو چک می‌کردم و می‌دیدم صمیمیت در پیام‌ها وجود داشت. مثلاً از صبح شروع می‌شد صبح بخیر تا شب و حتی در طول شب. اونا داشتن مجازی باهم زندگی می‌کردند. چت کاری نبود صرفاً. حال و احوال بیش از حد. به نظر من مجازی پیش‌برنده ارتباط حضوریه. هر لحظه اطلاعات رو باهم ردوبدل می‌کردند. حتی گوشی همسر من رو سرکار جواب می‌داد این یعنی اینکه من به حریم خصوصی تو تجاوز کردم».

یگانه، متولد ۱۳۷۵ که از همسرش جدا شده درباره نظارت در رسانه‌های اجتماعی: «باید بدونم با چه کسی زندگی می‌کنم، وقتی که خواب بود گوشی رو چک می‌کردم و به نظرم این حریم خصوصی نیست چون در ارتباط با من خلل به وجود اومده بود و من این حق رو داشتم که زندگی رو حفظ کنم. چون همسر من حریم خصوصی با شخص دیگری داشت، حریم خصوصی که متعلق به من بود. وقتی می‌رفتم بالای سرش صفحه رو تغییر می‌داد و من احساس بدی داشتم از این کار».

بحث و نتیجه‌گیری؛ چپستی حریم خصوصی بین همسران و با دیگری

ساختار شبکه‌های اجتماعی، تشویق‌کننده برای دیده شدن و در معرض گذاشتن خود است. در این مسیر بسیاری از کنش‌های خصوصی تبدیل به کنش‌های عمومی شده‌اند. در این وضعیت امر خصوصی و امر عمومی مرزهای مشخصی ندارند. تلقی بعضی کاربران فضای

مجازی این است که هرآنچه مربوط به من یا ما (زن و شوهر) است، مالکیت معنوی ماست و می‌توانیم آن را در معرض عمومی بگذاریم و دخالت در این امر، دخالت در امر خصوصی است. کنش خصوصی و کنش عمومی، امر خصوصی و امر عمومی و همین‌طور احساس مالکیت بر انتشار، مفاهیم در حال تغییری هستند. به دنبال فردی شدن کنش اعضای خانواده در زیست مجازی نوپدید، به نظر می‌رسد همسران مفهوم حریم خصوصی و نظارت را در فضای جدید بازتعریف کرده‌اند و مواجهه نو و متفاوتی با این موضوعات در زندگی مشترک خود دارند. در این فرآیند، زن و شوهر کاربر، در حال مذاکره مجدد بر سر تفکیک واضح قلمروهای خصوصی و عمومی، وجود حریم شخصی در مقابل مناطق تحت کنترل مشترک و گشودگی در برابر فقدان نظارت هستند. در نتیجه، آنچه پدیدار می‌شود خوانش‌های سیال و متنوعی از حریم خصوصی است که به پلتفرم، ماهیت محتوا، حقوق درک شده بر اطلاعات، جدول زمانی رابطه و قواعد و مرزهای مورد مذاکره فردی بین همسران بستگی دارد.

زیست مجازی و حضور کاربرانه همسران در رسانه‌های اجتماعی، زمینه‌های جدید بی‌شماری را برای زوج‌ها در برقراری ارتباط، به اشتراک گذاشتن اطلاعات و نمایش رابطه‌شان ایجاد کرده است. ارتباطات شبکه‌ای شده، نقش کلیدی در روابط کاربران ایفا می‌کند. زندگی مشترک و حضور دیگری، می‌تواند زندگی مجازی خصوصی افراد را تحت تأثیر قرار دهد. یافته‌ها نشان می‌دهد چگونه تعریف و مرزهای حریم خصوصی در پرتو ظهور رسانه‌های اجتماعی و دیگر فناوری‌های ارتباط مجازی بین زوج‌های کاربر، بازبینی و مذاکره مجدد می‌شود. دو مضمون فراگیر «حریم خصوصی سیال» و «نظارت سیال» بیانگر وجود طیف گسترده‌ای از تعاریف در میان زوج‌های کاربر فضای مجازی است.

اولین مضمون سازمان‌دهنده، «بازتعریف حریم خصوصی در قلمرو ارتباطی همسران» است. برخی از زوج‌ها معتقدند که در دنیای مجازی اساساً نباید بین همسران مرز و حریم خصوصی وجود داشته باشد. همه‌چیز از حساب‌های رسانه‌های اجتماعی گرفته تا رمز

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و ...؛ عاملی و همکاران | ۱۶۵

تلفن‌های همراه و پروفایل‌های بازی، دارایی مشترک مجازی و در دسترس تلقی می‌شود. برای زوج‌های دیگر، محتوای مجازی خاص مانند تصاویر گالری یا تاریخچه چت با دوستان قلمروی شخصی در نظر گرفته می‌شود که نباید توسط همسران دارایی مشترک تلقی شود. زوج‌های دیگر تعدادی از پلتفرم‌های دیجیتال مانند بازی را قلمروهای حریم خصوصی و شخصی در نظر می‌گیرند، درحالی که بعضی دیگر ابزارهای ارتباطی دیگر مانند گوشی را دارایی مشترک می‌دانند.

دومین مضمون سازمان‌دهنده، «بازتعریف حریم خصوصی در خارج از قلمرو ارتباطی» است. زوج‌ها طیفی از باورها را دارند در مورد اینکه چه جنبه‌هایی از رابطه‌شان می‌تواند یا باید به‌طور عمومی در رسانه‌های اجتماعی به اشتراک گذاشته شود یا چه هنجارهایی مربوط به زندگی زناشویی نباید با دیگران به اشتراک گذاشته شود.

برای بعضی، انتشار هرگونه اطلاعات مربوط به خانواده، نقض حریم خصوصی خانواده تلقی می‌شود، درحالی که برخی دیگر بر این باورند که عموماً هرچیز مربوط به خانواده مانند رویدادهایی مثل سالگرد ازدواج، تولد فرزند، رفتن به رستوران، برگزاری مهمانی، نمایش خانه و غیره را می‌توان به‌صورت عمومی اعلام کرد.

در این میان برخی همسران، فضای ارتباط زناشویی و باز نمود بدن را از جمله وجوهی می‌دانند که نباید با کاربران دیگر در فضای مجازی به اشتراک گذاشته شود.

در خصوص «نظارت سیال» نیز وضع به همین گونه است: تعدادی از زوج‌ها احساس می‌کنند که هرگونه نظارت یا کنترل بر حضور مجازی‌شان توسط همسر به‌منزله تجاوز به حریم خصوصی است، درحالی که برخی دیگر بررسی تلفن شریک زندگی یا فعالیت مجازی او را قابل قبول می‌دانند و بعضی نیز نظارت بسط‌یافته بر فعالیت مجازی شریک زندگی خود را برای حفظ رابطه ضروری می‌دانند.

یافته‌ها نشان می‌دهد، امروز حریم خصوصی بین زن و شوهر کاربرد فضای مجازی، به‌عنوان یک تقسیم‌دوتایی از عمومی و خصوصی، درک نمی‌شود بلکه به‌صورت پویا از طریق مذاکره بین فردی مداوم پیرامون افشا، هویت و دسترسی به اطلاعات بر ساخت

می‌شود. عموماً زوج‌هایی که با آن‌ها مصاحبه شده، یک مفهوم غیردوگانه و سیال از حریم خصوصی را طرح می‌کنند که پاسخگوی زمینه، اهداف، حقوق و نیازهای هر یک از طرفین است. برای مثال در حالی که یکی از طرفین رابطه هر گونه به اشتراک‌گذاری متن و تصویر در ارتباط با خانواده را نقض حریم خصوصی خانواده می‌داند، اما طرف دیگر، اطلاع‌رسانی درباره رابطه دو نفره را ضروری و خارج از قلمروی حریم خصوصی خانواده می‌داند و در نهایت زن و شوهری که با مذاکره و ایجاد توافق به هنجارهای مشترک برای تعیین مرزهای حریم خصوصی می‌رسند از رضایت و اعتماد بیشتری در رابطه برخوردارند. زوج‌ها در تعامل با یکدیگر برای هماهنگی در مورد قواعد حفظ حریم خصوصی در روابط خود هستند، البته در مواردی نیز گفت‌وگوها به نتیجه نمی‌رسد و به تنش‌هایی در رابطه منجر می‌شود که مراجعه زن و شوهر به زوج‌درمانگران را در پی دارد و گاه رابطه زن و شوهر به جدایی ختم می‌شود. این پدیده در جامعه ایران، پدیده‌نویی است که نحوه کاربری رسانه‌های اجتماعی و فقدان توافق بر سر حریم خصوصی و نظارت در این کاربری، در جدایی برخی زوج‌ها عاملیت دارد. هم‌چنین یافته‌ها نشان می‌دهد چگونه زوج‌های ایرانی از فناوری‌های ارتباطی برای حفظ، تطبیق و بازنمایی شخصی‌ترین وجوه روابط خود استفاده می‌کنند. حریم خصوصی توسط آن‌ها با تعامل، تجربه و ارزیابی مستمر هر دو طرف مشخص می‌شود. روشن است که هدایت رابطه سالم همراه با اعتماد و رضایت در دنیای مجازی، متفاوت است. گروهی از پاسخ‌گویان با گفت‌وگو و توافق به راه‌حلی برای حفظ حریم خصوصی و خوانش مشترک از آن رسیده‌اند. برخی از همسران که بعد از وقوع چالشی مانند انتشار تصویر مشترک توسط یکی از طرفین رابطه در مورد مرزهای حریم خصوصی گفت‌وگو کرده‌اند و به توافق‌هایی در مورد مرزهای حریم خصوصی خانواده رسیده‌اند، تنش‌های کمتری را تجربه کرده و از رابطه خود رضایت دارند.

هم‌چنین گشودگی در ارتباط با همسر مانند دانستن رمز گوشی و اطلاع از حساب کاربری یکدیگر در صفحات شبکه‌های اجتماعی می‌تواند به اعتماد طرفین منجر شود،

ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و ...؛ عاملی و همکاران | ۱۶۷

همچنین این امر در ارتباط با زن و شوهری که با پیام‌های ناخواسته در فضای مجازی روبرو می‌شوند باعث رضایت و اعتماد در رابطه می‌شود. البته برخی افراد نیز تمایل دارند در عین گشودگی اما قلمروهای شخصی خود در فضای مجازی را داشته باشند، پذیرش مرزهای شخصی از طرف همسر و عدم ورود به قلمرویی که شخصی تعریف شده نیز می‌تواند در مذاکرات طرفین مورد توجه قرار گیرد.

در حال با توجه به تغییرات خانواده تحت تأثیر ارتباطات فرامحلی، همسران باید این نکته را درک کنند که خانواده امروز تحت تأثیر عوامل ارتباطی-فناورانه و محتوایی مختصات جدیدی دارد. با توسعه ارتباطات متنوع و دسترسی به اطلاعات و داده‌های گسترده، ما با داده‌ای شدن خانواده مواجهیم. زن و شوهری که هویت‌های شبکه‌ای یکدیگر را پذیرفته‌اند، به این معنی که می‌دانند خانواده امروز، خانواده دو فضایی شده است و موقعیت ارتباطی متکثر باعث می‌شود یک فرد هنگامی که در خانه حضور فیزیکی دارد هم‌زمان می‌تواند ارتباطات دیگری را تجربه کند یا در شبکه‌های اجتماعی در حال به اشتراک گذاری محتوا باشد یا اینکه گیر است و هنگامی که در کنار همسر خود در خانه است هم‌زمان در حال بازی است، از درک متقابل بیشتری در رابطه برخوردارند.

از طرفی این کاربران، در برابر هویت شبکه‌ای شده خود و دیگری گشودگی دارند و هویت‌های مجازی خود را از دیگری پنهان نمی‌کنند و در نتیجه اعتماد و توافق بیشتری را در رابطه تجربه می‌کنند. در مورد این افراد، نظارت به معنای کنترل معنا ندارد و از آن تعبیر به گشودگی و ارتباط پویا در رابطه دارند.

این در حالی است که پافشاری بر وجود مرزهای شخصی و خصوصی در همه زمینه‌ها منجر به نظارت و کنترل بیشتر همسر می‌شود و احتمال بروز سوء تفاهم در رابطه را بیشتر می‌کند. زمانی که خوانش مشترکی از حریم خصوصی وجود ندارد و هر یک از طرفین رابطه، تعریف جداگانه‌ای از قلمروهای شخصی و خانوادگی دارند، ارتباط به درستی شکل نمی‌گیرد و به دنبال آن اعتماد نیز کاهش می‌یابد.

زن و شوهری که در فضای زندگی مشترک، اعتماد و رضایت بیشتری تجربه می‌کنند

از رفتار همسر خود در رسانه‌های اجتماعی نگرانی کمتری دارند. هنجارهای اعتقادی، اخلاقی و عرفی نیز از مؤلفه‌های مهم در خودافشایی طرفین رابطه هستند. این هنجارها در نحوه بازنمود بدن، محتوای منتشرشده، محتوای ذخیره‌شده در شبکه‌های اجتماعی تعیین‌کننده‌اند؛ بنابراین زن و شوهری که پذیرفته‌اند در شبکه‌های اجتماعی، حریم خصوصی، امر خصوصی نیست بلکه کانونی ارتباطی است؛ ارتباطی سه‌ضلعی شامل خود، همسر و سایر کاربران، می‌توانند تجربه بهتری از حضور و کاربری در این شبکه‌ها کسب کنند.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Saied Reza Ameli

<http://orcid.org/0000-0002-3724-4362>

Abdollah

<http://orcid.org/0000-0002-1266-9671>

Bicharanlou

<https://orcid.org/0009-0007-1703-2796>

Mansoureh Hajjari

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول ۱. مشخصات مصاحبه‌شوندگان

دیف	نام مستعار	تاریخ تولد	مدرک تحصیلی	شغل	مدت ازدواج	فرزند	سطح درآمد	دنیال کننده ص اینستاگرام
۱	مریم	۱۳۷۶	کارشناسی	خانه‌دار	۴ سال	ندارند	متوسط	بله
۲	مرضیه	۱۳۷۸	کارشناسی گرافیک	کارگاه هنری	۲ سال	ندارند	متوسط	بله
۳	غزل	۱۳۷۶	کارشناسی هتل داری	مربی شنا	۳ سال	یک فرزند	متوسط	بله
	آرش	۱۳۷۲	کارشناسی حسابداری	کافه‌دار	۴ سال	یک فرزند	متوسط	بله
۴	عسل	۱۳۶۹	کارشناسی معماری	تولید محتوا در فضای مجازی	۷ سال	دو فرزند	متوسط	بله
۵	ماندانا	۱۳۷۵	کارشناسی حسابداری	خانه‌دار	۳ سال	ندارند	متوسط	بله
۶	آناهید	۱۳۸۱	کارشناسی	کارمند	۱ سال	ندارند	متوسط	بله
۷	درسا	۱۳۷۸	دانشجوی دکترا	معلم	دوره آشنایی برای ازدواج	ندارند	متوسط	بله
۸	امیر	۱۳۸۰	کارشناسی	خانه‌دار	۱ سال	ندارند	متوسط	بله
۹	آرمینا	۱۳۶۹	کارشناسی ارشد فلسفه	خبرنگار	۶ سال	یک فرزند	متوسط	بله
۱۰	احسان	۱۳۷۵	کارشناسی	خانه‌دار	۲ سال	یک فرزند	متوسط	بله
۱۱	میلاد	۱۳۷۷	کارشناسی ارشد	معلم و کارآفرین	۳ سال	ندارند	متوسط	بله
۱۲	رونیا	۱۳۷۹	کارشناسی	مربی ورزشی	۱ سال	ندارند	متوسط	خیر
۱۳	سوین	۱۳۸۲	دیپلم	خانه‌دار	۲ سال	ندارند	متوسط	بله
۱۴	مهسا	۱۳۷۱	کارشناسی	مربی باشگاه	۳ سال	ندارند	متوسط	بله
۱۵	ریحانه	۱۳۷۰	کارشناسی ارشد مهندسی انرژی	۵ سال	۱ فرزند	بالا	بله
۱۶	مینا	۱۳۸۱	کارشناسی	۱ سال	ندارند	متوسط	بله

ردیف	نام مستعار	تاریخ تولد	مدرک تحصیلی	شغل	مدت ازدواج	فرزند	سطح درآمد	دنبال کننده ص اینستاگرام
۱۷	مبین	۱۳۷۹	کارشناسی	خانه‌دار	۱ سال	ندارند	متوسط	بله
۱۸	حمیده	۱۳۷۴	کارشناسی علوم سیاسی	خانه‌دار	۳ سال	ندارند	متوسط	بله
۱۹	ساینا	۱۳۷۵	کارشناسی	کارشناس حسابداری	۴ سال	۱ فرزند	متوسط	خیر
۲۰	آرزو	۱۳۷۶	کارشناسی	خانه‌دار	۲ سال	یک فرزند	متوسط	بله
۲۱	مهرنوش	۱۳۷۶	کارشناسی	طراح	۳ سال	یک فرزند	متوسط	بله
۲۲	مینا	۱۳۷۳	کارشناسی	آرایشگر	۸ سال	۲ فرزند	متوسط	بله
۲۳	یگانه	۱۳۷۵	کارشناسی معماری	مهندس معمار	۵ سال	ندارند	متوسط	بله

جدول ۲. مشخصات کارشناسان و زوج درمانگران

کارشناسان و متخصصان	زمان	تخصص
آقای دکتر ع. ف	۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای	روانشناس / خانواده درمان / زوج درمانگر
خانم دکتر س. ر	۲ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای	طرح‌واره درمانگر / متخصص روابط بین فردی
خانم دکتر ص. م	۳ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای	روانشناس / خانواده درمان / زوج درمانگر

جدول ۳. مشخصات افراد اطلاع‌رسان^۵

ردیف	سن	جنسیت	مدرک تحصیلی	شغل
۱	۱۳۷۵	زن	کارشناسی	خانه‌دار
۲	۱۳۷۶	زن	کارشناسی ارشد	تولید محتوا
۳	۱۳۷۳	زن	کارشناسی	کارمند
۴	۱۳۷۸	زن	کارشناسی علوم تربیتی	مشاور

منابع

- استیل، لیز و کید، وارن. (۱۳۸۸). *جامعه‌شناسی مهارت خانواده*، ترجمه: دکتر فریبا سیدان و افسانه کمالی، تهران: دانشگاه الزهراء.
- بیچرانلو، عبدالله؛ طالبیان، حامد و زندوکیلی، سارا. (۱۳۹۴). بازنمایی حریم خصوصی در رسانه‌های اجتماعی: مردم‌نگاری کاربران ایرانی فیس‌بوک. *مطالعات رسانه‌های نوین*، ۱ (۱)، ۶۹-۹۶.
- بیچرانلو، عبدالله و سیاسی‌راد، سیده‌فرزانه. (۱۳۹۶). الگوهای به‌کارگیری راهبردهای سواد حریم خصوصی آنلاین؛ مطالعه موردی کاربران دختر اینستاگرام. *فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران*، ۱۰ (۳)، ۱۵۱-۱۲۵.
- عاملی، سعیدرضا. (۱۳۸۷). *روابط عمومی دو فضایی: مفاهیم، نظریه‌ها و برنامه عمل*، تهران: شرکت روابط عمومی و تبلیغات هفت تبلیغ.
- عاملی، سعیدرضا. (۱۳۹۰). *مطالعات جهانی شدن: دو فضایی شدن‌ها و دوجوانی شدن‌ها*، تهران: سمت.
- عاملی، سعیدرضا. (۱۳۹۷). *خانواده مسلمان و فضای مجازی*، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ دوم.
- فاضلی، نعمت‌الله. (۱۳۹۴). *انجمن جامعه‌شناسی ایران - مفهوم فرهنگ خانه در ایران* (isa.org.ir).
- محسنیان‌راد، مهدی. (۱۳۶۹). *ارتباط‌شناسی*، تهران: سروش.

References

- Altman, I. (1975). *The environment and social behavior: Privacy, personal space, territory, crowding*. Monterey, CA: Brooks/Cole Publishing Company.
- Antonucci, T. C., Ajrouch, K. J., Webster, N. J., & Zahodne, L. B. (2019). Social relations across the life span: Scientific advances, emerging issues, and future challenges. *Annual Review of Developmental Psychology*, 1, 313-336.
- Atkinson, R., & Flint, J. (2004). Snowball sampling. In M. S. Lewis-Beck, A. Bryman, & T. F. Liao (Eds.), *The SAGE encyclopedia of social science research methods* (pp. 1045-1046). London: Sage.
- Attride-Stirling, J. (2001). Thematic networks: An analytic tool for qualitative research. *Qualitative Research*, 1, 385-405.

- Baucom, B. R. W. (2022). Marital communication: A functionalist perspective. In A. Vangelisti (Ed.), *Handbook of family communication* (3rd ed., pp. 56-70). Routledge.
- Braun, V., & Clarke, V. (2013). *Successful qualitative research*. London: Sage.
- Bryman, A. (2006). Integrating quantitative and qualitative research: How is it done? *Qualitative Research*, 6, 97-113.
- Burgoon, J. K. (1982). Privacy and communication. *Communication Yearbook*, 6(4), 206–249. <https://doi.org/10.1080/23808985>
- Carr, C. T., & Hayes, R. A. (2015). Social media: Defining, developing, and divining. *Atlantic Journal of Communication*, 23(1), 46–65. <https://doi.org/10.1080/15456870.2015.972282>
- Derlega, V. J., Metts, S., Petronio, S., & Margulis, S. T. (1993). *Self-disclosure*. Sage series on close relationships. Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Dienlin, T. (2014). The privacy process model. In S. Garnett, S. Half, M. Herz, & J. M. Mönig (Eds.), *Medien und Privatheit* [Media and privacy] (pp. 105–122). Passau, Germany: Karl Stutz.
- Drouin, M., & Miller, D. A. (2016). Online erotica usage as a mediator between internet addiction and engagement in risky online sexual behaviors. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 10(3).
- Eklund, L., & Sadowski, H. (2023). Doing intimate family work through ICTs in the time of networked individualism. *Journal of Family Studies*, 29(2), 758-773. <https://doi.org/10.1080/13229400.2021.1984278>
- Halpern, D., & Katz, J. E. (2017). Texting's consequences for romantic relationships: A cross-lagged analysis highlights its risks. *Computers in Human Behavior*, 71, 386-394.
- Laufer, R. S., & Wolfe, M. (1977). Privacy as a concept and a social issue: A multidimensional developmental theory. *Journal of Social Issues*, 33(3), 22–42. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1977.tb01880.x>
- Lightner, N. J. (2003). What users want in e-commerce design: Effects of age, education, and income. *Ergonomics*, 46(1-3), 153-168.
- Marwick, A. E., & Boyd, d. (2014). Networked privacy: How teenagers negotiate context in social media. *New Media & Society*, 16(7), 1051–1067. <https://doi.org/10.1177/1461444814543995>
- McDaniel, B. T., Drouin, M., & Cravens, J. D. (2017). Do you have anything to hide? Infidelity-related behaviors on social media sites and marital satisfaction. *Computers in Human Behavior*, 66, 88-95.
- Norton, A. M., & Baptist, J. (2014). Couple boundaries for social networking in middle adulthood: Associations of trust and

- satisfaction. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 8(4), 58-64.
- Oros, A. L. (2015). International and domestic challenges to Japan's postwar security identity: 'Norm constructivism' and Japan's new 'proactive pacifism'. *The Pacific Review*, 28(1), 139-160.
- Papacharissi, Z. (2010). *A private sphere: Democracy in a digital age*. Cambridge: Polity Press.
- Pickens, J. C., Morris, N., & Johnson, D. J. (2020). The digital divide: Couple and family therapy programs' integration of teletherapy training and education. *Journal of Marital and Family Therapy*, 46(2), 186-200.
- Quinn, K. (2014). An ecological approach to privacy: "Doing" online privacy at midlife. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 58(4), 562-580. <https://doi.org/10.1080/08838151.2014.966357>
- Saeri, A. K., Ogilvie, C., La Macchia, S. T., Smith, J. R., & Louis, W. R. (2014). Predicting Facebook users' online privacy protection: Risk, trust, norm focus theory, and the theory of planned behavior. *The Journal of Social Psychology*, 154(4), 352-369. <https://doi.org/10.1080/00224545.2014.914881>
- San Martín, S., & Jiménez, N. H. (2011). Online buying perceptions in Spain: Can gender make a difference? *Electronic Markets*, 21(4), 267-281.
- Smith, H. J., Dinev, T., & Xu, H. (2011). Information privacy research: An interdisciplinary review. *MIS Quarterly*, 35(4), 989-1015. <https://doi.org/10.2307/41409970>
- Sprecher, S. (2022). Acquaintanceships (weak ties): Their role in people's web of relationships and their formation. *Personal Relationships*, 29(3), 425-450.
- Trepte, S. (2020). The social media privacy model: Privacy and communication in the light of social media affordances. *Communication Theory*.
- Trepte, S., & Masur, P. K. (2017). Need for privacy. In V. Zeigler-Hill & T. K. Shakelford (Eds.), *Encyclopedia of personality and individual differences*. London, UK: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-28099-8_540-1
- Tuckett, A. G. (2005). Applying thematic analysis theory to practice: A researcher's experience. *Contemporary Nurse*, 19(1-2), 75-87.
- Vaterlaus, J. M., Tulane, S., Porter, B. D., & Beckert, T. E. (2018). The perceived influence of media and technology on adolescent romantic relationships. *Journal of Adolescent Research*, 33(6), 651-671. <https://doi.org/10.1177/0743558417712611>

- Waldman, A. E. (2018). *Privacy as trust*. Cambridge, UK: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781316888667>
- Weber, D. M., Fischer, M. S., Baucom, D. H., Baucom, B. R. W., Engl, J., Thurmaier, F., Wojda, A. K., & Hahlweg, K. (2021). Escalation and regulation of emotional arousal in couples predicts relationship satisfaction concurrently and 25 years later. *Family Process*, 60, 251-269. <https://doi.org/10.1111/famp.12597>

References [In Persian]

- Ameli, S. (1387). *Dual spacization public relations: Concepts, theories and action plan*. Tehran: Haft Tabligh Public Relations and Advertising Company.
- Ameli, S. (1390). *Globalization studies: Dual spacizations & globalizations*. Tehran: Samt.
- Ameli, S. (2017). *Muslim family and virtual space* (2nd ed.). Islamic Culture Publishing House.
- Bichranlou, A., & Seiyasrad, S. F. (1396). Patterns of using online privacy literacy strategies: A case study of female Instagram users. *Iranian Cultural Research*, 10(3), 151-125.
- Bichranlou, A., Talebian, H., & Zandvakili, S. (2014). Representing privacy in social media: An ethnography of Iranian Facebook users. *New Media Studies*, 1(1), 69-96.
- Fazeli, N. (2014). Iranian Sociological Association - the concept of home culture in Iran. Retrieved from <http://isa.org.ir>
- Mohsenian Rad, M. (1369). *Communication*. Tehran: Soroush.
- Steel, L., & Kidd, W. (1388). *The family (skills-based sociology)* (F. Seidan & A. Kamali, Trans.). Tehran: Al-Zahra University.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

استناد به این مقاله: عاملی، سعید رضا، بیجرانلو، عبدالله، حجاری، منصوره. (۱۴۰۴). ارتباطات شبکه‌ای شده خانواده ایرانی؛ بازخوانی حریم خصوصی و نظارت میان همسران، فصلنامه مطالعات رسانه‌های نوین، ۱۱(۴۱)، ۱۲۹-۱۷۴. DOI: 10.22054/nms.2025.77313.1655

New Media Studies is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License..